

L'ESPANYOL

REVISTA DE LLETRES

PRIMAVERA / 2005 / NÚM. 39 / 1€

DOSSIER :
100 ANYS DE JULES VERNE

ENTREVISTES:
DARIO FO
ESPERANÇA CAMPS

PERFIL: NAGUIB MAHFUZ

EXTRACTE: *UNA ALTRA IDEA*
D'ESPANYA, DE SUSO DE TORO

QUADERNS D'ANIMACIÓ
LECTORA: LA IL·LUSTRACIÓ DIU
MOLTES COSES

edicions
bromera

S U M A R I

3 OPINIÓ

ANDERSEN, EL QUIXOT, VERNE

VICTORIA FERNÁNDEZ

4

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

5 PERFIL

NAGUIB MAHFUZ

PERE CALONGE

6

FLAIXOS

9

ATREVIR-SE A PENSAR
EVOLUTIVAMENT

JULI PERETÓ

10 ENTREVISTA

DARIO FO

IBAN L. LLOP

12 EXTRACTE

UN ALTRA IDEA D'ESPANYA

SUSO DE TORO

13 QÜESTIONARI

ESPERANÇA CAMPS

MARTA ESTRELLES

DOSSIER

100 ANYS DE JULES VERNE

15

JULES VERNE, L'ESCRITOR
QUE VA IMAGINAR LA CIÈNCIA

JESÚS CORTÉS

16

UN ESCRITOR DEL SEU SEGLE

JESÚS NAVARRO

18

LECTURES PER A CELEBRAR
L'ANY VERNE

MARIA VILLALBA

20

ESSÈNCIES BEN DESTIL·LADES

MIQUEL NICOLAS

21

EL QUE NO ENS CONTAREN
DE LA 'GUERRA DE L'AIGUA'

JORDI SEBASTIÀ

22 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA
LA IL·LUSTRACIÓ DIU MOLTES COSES

TERESA DURAN

24 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA
L'HORA DEL CONTE

MARIA VIU

25

RESSENYES

28

L'ILLA, TAMBÉ A INTERNET

ANDREU SERRA

29

NOTÍCIES

30 EL RETROVISOR

CAPS DE CONILL CONGELATS

ARTUR PASCUAL

PORTADA: DARIO FO. © ARCHIVIO FRANCA RAME

EDITORIAL

*La necessitat
de les commemoracions*

Sens dubte, vivim en una societat i en una època dominada per la «imatge». Aquesta –almenys des de la segona meitat del segle xx, amb la irrupció dels grans mitjans de comunicació audiovisuals– ha esdevingut la ferramenta principal de transmissió dels «sabers primaris» d'una generació a l'altra, sobretot per la immediatesa i la facilitat amb què ho permet fer el canal de difusió que hi utilitza. Per això, davant aquest predomini de la influència del món visual en la vida quotidiana d'una gran part de la població mundial, la resta dels «elements» o «instruments» de què disposem els humans per a comunicar-nos els uns amb els altres –bàsicament la paraula oral i escrita– s'han vist obligats a adaptar-se a la nova situació per a no quedar-se relegats en la marginalitat o en la testimonialitat estricta.

Per tant, no resulta estrany que els «vells sabers» –els coneixements que tradicionalment es transmetien a través de la paraula oral o escrita, tant culta com popular– s'hagen aplegat a utilitzar, cada vegada més, els recursos de comunicació que els ofereixen els nous i nombrosos avanços tecnològics que tenen sempre la «imatge» com a eix central. En això, per exemple, es basen totes les campanyes actuals de promoció publicitària que exalcen les qualitats dels productes que pretenen vendre als consumidors. I tant fa que siga una rentadora o un cotxe últim model, com una nova simfonia enregistrada en CD o una novel·la extraordinària de l'últim premi Nobel!

En conseqüència, immersos en un context social com el descrit i del qual tots formem part, tampoc no ens ha de sorprendre –ni escandalitzar– el fet que les contínues commemoracions de fets històrics i culturals s'hagen transformat, més enllà del record merescut, en autèntiques operacions de màrqueting comercial. Tenim una bona prova d'això en les distintes celebracions culturals que coincideixen enguany i que, lluny de perjudicar-se o entrebancar-se les unes a les altres, es reforcen i complementen.

En aquest sentit, per exemple, el caràcter literari d'almenys tres de les efemèrides més importants –la del IV centenari del *Quixot*, la del bicentenari d'Andersen i la de l'Any Verne– ha fet que s'haja tornat a parlar als distints mitjans de comunicació de la conveniència d'exercitar la lectura. És a dir, s'ha transformat en «imatge», en notícia o espot propagandístic, una activitat individual que, sovint, passa desapercebuda i que, per això mateix, no genera les adhesions majoritàries que hauria d'obtenir entre la població. D'aquesta manera, almenys, es justifica també, en part, el sentit i la utilitat d'aquest tipus de commemoracions –com també la necessitat de fer-ne o d'inventar-se'n–, ja que fer visible la lectura com una activitat primordial per al desenvolupament futur de la nostra espècie és el primer pas per a crear-ne la necessitat.

ANDERSEN, EL 'QUIXOT', VERNE

VICTORIA FERNÁNDEZ*

ALGUNA COSA ESTÀ PASSANT. DE SER ESPANYA UN PAÍS EN QUÈ, PERSISTENTMENT, EL 50% DE LA POBLACIÓ ES DECLARAVA NO LECTORA, HEM SABUT, GRÀCIES AL BARÒMETRE D'HÀBITS DE LECTURA I

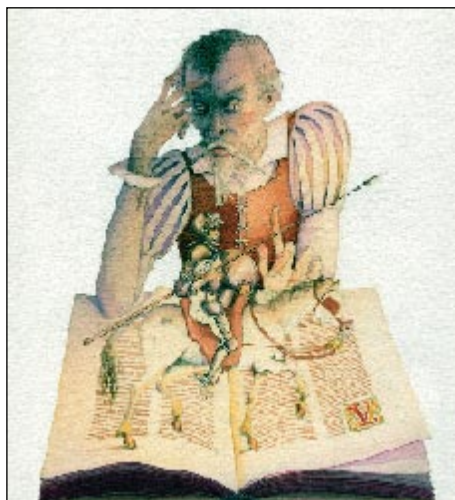
COMPRA DE LLIBRES, QUE PUBLICA ANUALMENT LA FEDERACIÓ DE GREMIS D'EDITORS D'ESPANYA, QUE LA TENDÈNCIA COMENÇA A CANVIAR: EL 2004 VA PUJAR L'ÍNDIX DE LECTORS FINS AL 55%.

Aquests cinc punts treballasant aguantats per a la lectura, no han estat igual en totes les comunitats autònomes, la qual cosa ha originat entre les menys lectores reaccions molt positives, com la de l'Associació d'Editors del País Valencià (AEPV), que enèrgicament s'han posat a promoure un Pacte per la Lectura que permeta elevar els índexs de lectura.

Més: en aquest territori, amb nivells de lectura tan baixos, amb xarxes de biblioteques insuficients i amb una educació lectora deficient, la perspectiva de tres importants celebracions literàries el 2005 —el IV centenari de la publicació del *Quixot*, els 200 anys del naixement de Hans Christian Andersen i el centenari de la mort de Jules Verne— desencadenà uns entusiasmes institucionals, editorials i mediàtics, que ja des del final del 2004 estem vivint el que serà —està sent—, sens dubte, un any megaliterari.

L'allau d'edicions, i les presses per posar-les en circulació, poden portar a pensar, maliciosament, que estem davant d'una carrera comercial en què «el que pega el primer, pega dues vegades». I part d'això hi ha.

Però és possible també una lectura positiva: tots sabran que existeixen els meravellosos contes d'Andersen, la gran novel·la de Cervantes i les fantàstiques aventures de Verne. Des dels infants, amb el ja guardonat volum d'SM, *Pictogramas en la historia de Don Quijote de la Mancha*, Menció d'Honor en els Premis Bologna Ragazzi 2005, fins als adolescents, amb el *Quixot* popular d'Alfaguara o l'edició de Vicens Vives, passant pels menuts —*El Quixot explicat als nens*, d'Edebé— i els mitjans —*Don Quixot de la Manxa*, en Brome-
ra i Algar—, que gaudiran amb aquests

Il·lustració de Boix per a *Don Quixot de la Manxa*.

dos preciosos volums il·lustrats, igual que ho faran amb la magnífica edició dels *Cuentos completos* d'Andersen, d'Anaya, per citar solament alguns dels títols més destacats.

No està passant el mateix amb Verne. Un dels autors més llegits en tot el món, i el segon més traduït (a 112 idiomes), després de Karl Marx, no ha concitat, no obstant això, els mateixos entusiasmes. Segurament perquè el mercat està ben servit amb les contínues reedicions de les novel·les de l'autor francès. A Espanya, entre el 2000 i el 2004, es publicaren 210 títols (dels quals, 11 en català, 5 en basc, 1 en gallec, 1 en asturià, 8 en anglès i 1 en francès), segons dades de l'ISBN. Les edicions més populars són les del «Libro de Bolsillo» de Alianza, amb traducció i pròleg de Miguel Salabert, el millor especialista espanyol en Verne, i les de la col·lecció «Tus Libros», d'Anaya, per als lectors més joves.

El primer trimestre del 2005 ha començat amb quatre títols: *Alrededor de la Luna* (Edaf), *La volta al món en 80 dies* (Voramara), *Gil Braltar* (Signatura) y *20.000 leagues under the sea* (Mediaset). A més, Brome-
ra ha començat a festejar l'aniversari d'un dels autors més singulars de la història de la literatura amb la publicació de *Vint mil llegües de viatge submarí*, *La volta al món en 80 dies*, *Cinc setmanes amb globus*, i l'estudi *Somnis de ciència. Un viatge al centre de Jules Verne*, de Jesús Navarro, en què l'autor aborda els aspectes científics que apareixen en les novel·les de Verne des d'una perspectiva actual.

La perspectiva de tres importants celebracions literàries el 2005 desencadenà uns entusiasmes institucionals, editorials i mediàtics, que estem vivint el que serà un any megaliterari

*VICTORIA FERNÁNDEZ ÉS DIRECTORA DE LA REVISTA CLIJ (CUADERNOS DE LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL)

REVISTA DE LLETRES

PRIMAVERA **39** 2005

L'ILLA ÉS UNA PUBLICACIÓ D'EDICIONS BROMERA,
COORDINADA PER JOSEP A. FLUIXÀ I DIRIGIDA PER
JOAN CARLES GIRBÉS.

CONSELL DE REDACCIÓ: MARTA ESTRELLES I MARIA
VILLALBA

CONSELL ASSESSOR: PASQUAL ALAPONT, JOSEP
BALLESTER, JEREMIES BARBERÀ, SALVADOR BATALLER,
JOSEP GREGORI, VÍCTOR A. OROVAL, JOSEP PALÀCIOS,
ENRIC SALOM I ENRIC SÒRIA

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: GEMMA AVELLAN, AMAIA
CRESPO, BEGONYA SOLER I MARIA VIU

DISSENY GRÀFIC: ENRIC SOLBES

ARXIU GRÀFIC: DESIRÉE PALMA

MAQUETACIÓ: EVA BUENO, SUSANA FRAGUAS,

PERE FUSTER, DANIEL ROSELLÓ I XAVIER TORTOSA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: APARTAT DE CORREUS 147,
46600 ALZIRA (RIBERA ALTA), TELÈFON 962 402 254

ADREÇA A INTERNET: www.bromera.com

CORREU ELECTRÒNIC: illa@bromera.com

CONTRACTACIÓ DE PUBLICITAT: comercial@bromera.com

IMPRESSIÓ: BORMAC

TIRADA: 36.000 EXEMPLARS

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'ILLA NO S'IDENTIFICA NECESSÀRIAMENT AMB ELS
ARTICLES DELS SEUS COL·LABORADORS, NI ELS TOR-
NA ELS ORIGINALS NO SOL·LICITATS, NI HI MANTÉ
CORRESPONDÈNCIA.

L'ILLA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTI-
CLES SI SE'N FA ESMENT DE LA PROCEDÈNCIA.

L'opinió de la crítica

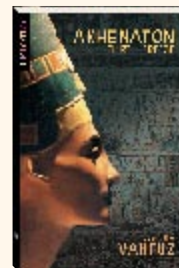

«*La història següent* és una extraordinària nar-
ració de l'escriptor neerlandès Cees Noote-
boom [...]. Una bona, molt bona novel·la.»

FRANCESC CALAFAT, *El País*
març de 2004

«Una de les poques incursions en el gènere
històric del Nobel egipci Naguib Mahfuz.
Fidel fresc històric, el text sedueix, sobretot,
pel retrat psicològic del governant que va
imposar el culte a un sol déu: Aton.»

El Periódico de Catalunya
febrer de 2005

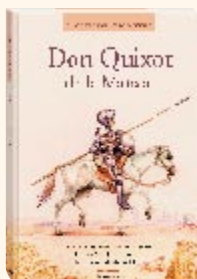

«Una proposta que agafa com a referència
el Fuster més lúcida, per a poder admirar a
través de les seues idees un paisatge enlluer-
nador. [...] Una tasca necessària i valuosa.»

El Punt
novembre de 2004

«Amb el misteri i l'acció propis de les obres
de J. K. Rowling, encara que no és tan infan-
til, i s'apropa a l'univers màgic i fosc de les
aventures de la Lyra. [...] Una aventura trep-
pidant, que en ocasions talla la respiració.»

3xl.net
gener de 2005

«Una esplèndida versió de l'obra immortal
de Cervantes amb magnífiques il·lustracions
de Manuel Boix.»

ANA GIMENO, *Levante-EMV*
desembre de 2004

«Un llibre sobre la fantasia i sobre el poder de
la lectura que invita a cultivar la imaginació
i que reivindica el poder dels clàssics de la
literatura universal.»

VICENT USÓ, *Mediterráneo*
desembre de 2004

NAGUIB MAHFUZ

PERE CALONGE

QUAN L'ANY 1988 L'ACADEMIA SUECA VA GUARDONAR NAGUIB MAHFUZ AMB EL PREMI NOBEL DE LITERATURA, EXPLICITAVA AQUESTA MOTIVACIÓ: «PERQUÈ, MITJANÇANT OBRES RIQUES EN MATISOS –ARA CLARAMENT REALISTES, ARA AMBIGUAMENT EVOCADORES– HA CREAT UNA NARRATI-

VA ÀRAB QUE POT APLICAR-SE A TOTA LA HUMANITAT». D'AQUESTA MANERA, L'AUTOR EGIPCI ESDEVENIA EL PRIMER EN LLENGUA ÀRAB DISTINGIT AMB AQUEST GUARDÓ, I SEGURAMENT PER AIXÒ EN AQUELL MOMENT VA DECLARAR: «ESTIC CONTENT PER MI I PER LA LITERATURA ÀRAB».

Però, més enllà d'aquesta fita –a hores d'ara continua sent l'únic Nobel de la literatura àrab– Mahfuz és el gran autor àrab contemporani, el més llegit dins i fora de l'àmbit lingüístic d'aquesta literatura, i el creador d'una vasta obra, la importància de la qual radica, sobretot, en l'absència de models locals previs que cal seguir i en el fet d'haver convertit la llengua clàssica en apta per a reproduir la parla popular. Autor de relats, novel·les i guions cinematogràfics, ha anat constituint una obra que, al mateix temps, s'arrela profundament en la realitat local i apel·la a tot allò que d'universal i de permanent té la condició humana; i segurament, aquesta deu ser una de les causes de la bona recepció que ha trobat en altres cultures, fins al punt que també ha estat portada al cinema, com en el cas de *Principio y fin*, d'Arturo Ripstein, o d'*El callejón de los milagros*, de Jorge Fons.

Nascut al Caire el 1911, a la universitat s'inicia en l'escriptura amb articles per a revistes literàries. Acabats els estudis comença a escriure ficció, i publica més de vuitanta relats els anys següents. La primera novel·la arriba el 1939, mentre treballa al Ministeri d'Assumptes Religiosos del seu país. El 1947 se li atorga el Premi de l'Acadèmia de la Llengua Àrab, i el 1957 comparteix amb Kame Husain el Premi Nacional de Literatura. Condemnat a mort per grups islamistes radicals per la novel·la *Els fills del nostre barri* –que les mateixes autoritats del Caire consideraren ofensiva– és apunyalat el 1994 mentre passeja pel seu carrer; i, encara que sobreviu a l'atac, la seua salut en resulta molt afectada.

ENTRE EL REALISME I L'AL·LEGORIA

L'extensa producció de Mahfuz ha viscut diverses etapes. Una primera, que

Mahfuz, referent de la literatura àrab actual.

comprén tres novel·les basades en la història de l'antic Egipte, i que respon al projecte d'escriure'n tota una sèrie sobre l'època dels faraons, que l'autor va abandonar posteriorment. A aquest període pertanyen les dues últimes obres que ha recuperat amb èxit Bromera: *La maledicció de Ra* i *Akhenaton, el rei heretge*. Un nou Caire, de 1945, ambientada ja en la realitat més quotidiana, marca l'inici del període que culminarà amb la publicació el 1956-1957 de la seua gran obra: la *Trilogia del Caire*; un període en què Mahfuz estudia les malalties sociopolítiques de la societat que li és contemporània, amb tècniques del realisme i del naturalisme que suposaven una novetat en la literatura àrab.

Posteriorment, enceta una etapa més experimental, marcada per un interès creixent pel simbolisme i els temes psicològics. L'autor se centra ara en el treball interior i individual de la ment, encara que en interacció amb el comportament social; i, malgrat que parteix de situacions basades en la realitat, insinua sempre una lectura al·legòrica, universal. A aquesta època pertany la novel·la *El lladre i els gossos*, publicada també per Bromera.

L'últim període ve marcat per un abandonament de la novel·la tal com s'ha entès a Europa els darrers dos segles, per a dirigir la mirada cap a les formes narratives tradicionals de la literatura

àrab. Amb l'evocació tant de la forma com del contingut d'aquests tipus tradicionals, Mahfuz sembla voler obrir els horitzons de les noves generacions, com si els animara a buscar una veu pròpia.

**L'obra de Mahfuz
apel·la a tot allò que
d'universal i de
permanent té la
condició humana**

Dubtes ?

El fet que, segons una enquesta recent, durant 2004 haja pujat a l'Estat l'índex de lectura i continue baixant al País Valencià, no hauria de fer actuar immediatament les nostres autoritats?

Quan disposarem d'una completa *Història de l'edició valenciana*, semblant a la que impulsa Manuel Llanas des del Gremi d'Editors de Catalunya?

Algú sap d'alguna iniciativa valenciana a l'esbombar Any del Llibre? I no seria convenient que n'hi haguera, ni que fóra —com quasi sempre— per allò de les quotes?

Per què la Generalitat Valenciana no ha tingut en compte per a res les editorials valencianes a l'hora de celebrar l'Any del Quixot?

«Entre les coses horripilants de l'èxit hi ha descobrir que genres una gran hostilitat sense saber per què.»

JAVIER CERCAS
El Periódico.

«A la resta d'Espanya tenen un problema psicològic que els impedeix llegir traduccions al castellà de llibres en català.»

JOAQUIM PALAU
Avui

«La meua obligació és no espantar allò que em dona la realitat.»

JOSEP M. ESPINÀS
El País

«Escriure per a nens no vol dir fer cap rebaixa ni en l'ambició ni en els temes, només cal fer un esforç de claredat i precisió.»

MERCÈ ANGUERA
Avui

«La gent més ximple prefereix la novel·la.»

FRANCISCO UMBRAL
El Mundo

Verne i el temps

JOSEP FRANCO

En *Lilla misteriosa*, Jules Verne planteja una alternativa ecològica als combustibles fòssils: l'hidrogen. Ara, cent anys després de la mort de l'escriptor, ha entrat en vigor el Protocol de Kioto, que és una normativa que tractarà de frenar l'escalfament global del planeta i que no han signat ni els Estats Units, ni l'Índia, ni la Xina. I, per primera vegada en la història de la ciència, el protocol recull algunes propostes a propòsit de la utilització futura de l'hidrogen com una font d'energia renovable.

Que la societat avança més lentament que el pensament dels genis és una obvietat: Verne havia «endevinat» que podríem fer una volta al món en menys de vuitanta dies o que arribaríem a la Lluna. Però els ciutadans, que semblen condemnats a viure en la perplexitat, hem pogut comprovar, últimament, que si avancem tan a poc a poc és per culpa d'algunes ments perverses, capaces de convertir la seua ignorància en un argument.

El president dels Estats Units ha fet gala de la seua ignorància culpable, en acusar els científics d'alarmistes mentre aconsellava als líders europeus que no convé mirar arrere i que, ara, ens ha de preocupar el futur.

La mateixa actitud hipòcrita mantenen els qui no volen veure el perill que suposa deixar els nostres rius sense el cabal necessari o la poca vergonya que posa de manifest això de defensar, sempre, *el valenciano*, en castellà.

Bush, a força d'oblit, vol «valencianitzar» el món: fer-li perdre la memòria. Però als ciutadans sempre ens quedarà el refugi de Verne i la possibilitat de mirar el futur des dels seus ulls, per a comprendre millor el nostre temps, l'anterior i el que ha de venir.

Any literari

Aquest 2005 coincideixen diverses efemèrides literàries destacades, que se celebren arreu del món amb molta empena. A més dels quatre segles de la publicació del *Quixot* de Cervantes, enguany es commemora el centenari de la mort de Jules Verne (1825-1905) i el bicentenari del naixement de Hans Christian Andersen (1805-1875). Tant del popular escriptor francès com de l'autor danès hi ha disponibles a la xarxa dues webs oficials ben interessants: <www.jules-verne.net> i <www.hca2005.com>.

Guardons sota sospita

Des de l'Argentina ens arriba la notícia d'una sentència judicial per «frau literari». El jutge ha condemnat l'escriptor Ricardo Piglia i una filial de Planeta a indemnitzar un altre novel·lista, que es va veure perjudicat per la suposada manipulació d'un premi el 1997. Mentre els condemnats recorren, la transparència d'un altre certamen de Planeta s'ha posat en dubte. L'última guardonada en el premi Azorín —que patrocina amb 67.000 euros la Diputació d'Alacant—, Ángela Becerra —en la imatge—, ha reconegut davant els mitjans de comunicació que va presentar l'original a concurs «sense polir» i que tenia pactada prèviament la publicació de l'obra amb una editorial colombiana.

Milions de llibres en Xarxa

El cercador més usat del món, Google, ha arribat a un acord amb les biblioteques de cinc destacades institucions acadèmiques per a posar els seus fons bibliogràfics a l'abast de tots. Així, d'ací a uns anys podrem

disposar a Internet de les joies literàries que guarden les universitats de Harvard, Stanford, Michigan i Oxford i la Biblioteca Pública de Nova York. Milions de llibres seran escanejats íntegrament en una iniciativa que demostra els beneficis de l'aliança entre la literatura i les noves tecnologies.

I ara... Frankfurt!

Ja és oficial: els responsables de la Fira de Frankfurt, el mercat del llibre més important del món, han confirmat que la cultura catalana serà la invitada d'honor de 2007, després de Korea (2005) i l'Índia (2006). L'anunci s'ha fet públic pocs mesos després que Catalunya fóra protagonista d'una altra de les cites ineludibles del sector: l'última Fira Internacional de Guadalajara, a Mèxic. L'Institut Ramon Llull ja s'ha posat a treballar en una proposta de programa consensuada amb els editors. Més informació: <www.frankfurt-book-fair.com>.

La LIJ en un món globalitzat

Del 27 al 30 de juny tindrà lloc a València el III Congrés Ibèric de Literatura Infantil i Juvenil, organitzat per l'OEPLI (Organització Espanyola per al Llibre Infantil). El lema d'aquesta trobada és «Lectura, identitats i globalització», i analitzarà quin és el lloc que li correspon a la LIJ en el debat entre el localisme i la mundialització. Escriptors, llibreters, editors, traductors, il·lustradors, bibliotecaris, educadors, crítics... tots els sectors implicats en la creació i difusió de la LIJ oferiran una visió de conjunt actualitzada del que es fa a l'Estat espanyol i a Portugal, així com les perspectives de futur per a aquest àmbit. Web oficial: <www.congresoeppli2005.com>.

Flaixos

«Cinema en valencià»

Sota aquest títol suggeridor –i exòtic per aquestes contrades–, la Universitat de València i la Universitat Politècnica han programat un cicle de cinema en la nostra llengua. Tres sales del cap i casal han col·laborat per a fer possible una oferta triple: pel·lícules per al gran públic doblades, obres subtitulades per a aficionats al cinema de qualitat i films per a xiquets i joves. Aquest fet insòlit –el de poder veure pel·lícules en valencià– va començar al març i clourà el 14 de maig. Pensàveu que Clint Eastwood o els *hobbits* d'*El senyor dels anells* només parlaven castellà?

Dades

Els països del nord d'Europa constitueixen el paradís dels llibres. Aquesta és la impressió que es deriva de l'estudi publicat per *El Mundo* el febrer passat. Segons aquesta anàlisi comparativa, els índexs de lectura de 2003 situaven els suecs (71,8%) i els finlandesos (66,2%) en els primers llocs; mentre que l'Estat espanyol estava a la cua amb un 39,6%, només per davant de Grècia (35,6%) i Portugal (35,4%). Les biblioteques públiques de Finlàndia i Islàndia són les més ben assortides, amb més de 7 llibres per persona, mentre que ací ens hem de conformar amb 1,8 llibres per cap. Això explicaria en part per què els espanyols trauen de les biblioteques només 0,2 llibres per habitant en un any, mentre que a Finlàndia en trauen 20. Per tot això, ens preguntem... Som realment europeus?

«Llegir en valencià»

Igual d'il·lusionant és la iniciativa de la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura. Es tracta de la campanya «Llegir en valencià», en la qual la premsa valenciana distribuirà 32 llibres originals d'alguns dels principals escriptors i il·lustradors valencians en actiu. La campanya, que compta entre altres amb el suport del Consell de la Generalitat Valenciana, també difondrà, durant juny i juliol, vora 4 milions de fitxes d'animació lectora. L'objectiu és triple: fomentar la lectura, difondre el valencià i divulgar el treball dels autors valencians. Molta sort!

Una dècada sense l'Ovidi

El 10 de març es compliren deu anys de la mort d'Ovidi Montllor. Cantant, rapsoda i actor amb una de les carreres més remarcables de l'escena valenciana, Ovidi va ser apartat de la naixent televisió valenciana i continua sent marginat per les autoritats valencianes, que encara el consideren un personatge incòmode. El millor record que podem dedicar-li és fer sentir la seua veu per mantenir-lo viu. I, en això, els seus discos ens seran de gran ajuda.

Naix Nat

El naixement d'una publicació en la nostra llengua sempre és una bona notícia, però si aquesta iniciativa es crea amb rigor, professionalitat i bona dosi d'ambició comercial, les perspectives d'èxit augmenten notablement. Aquest és el cas de *Nat*, una revista mensual dedicada a la divulgació de la natura que es distribueix de forma generalitzada també als quioscos valencians, un fet malauradament inusual.

2005 UN ANY PER AL RECORD

Amb motiu del cinquantè aniversari de la mort d'Albert Einstein (1879-1955) i per commemorar el centenari de la publicació d'alguns dels seus articles científics més destacats, la UNESCO ha declarat l'any 2005 *l'Any Mundial de la Física*.

La publicació el 1905 d'aquests articles en la revista alemanya *Annalen der Physik*, a més d'altres contribucions científiques realitzades per Einstein, marcaren el desenvolupament de la física del segle XX.

La Universitat de València, amb el suport del Ministeri d'Educació i Ciència i de la CAM, se suma a aquesta commemoració amb una mostra expositiva i un cicle de conferències dedicades a aquest home de ciència, que fou també una persona compromesa amb el moment polític i cultural de la seua època.

CICLE DE CONFERÈNCIES

A les 12:30 H a la Sala d'Actes del campus de Burjassot (Aulari Interfacultatiu) VALÈNCIA

3 DE MARÇ

EL CERVELL D'EINSTEIN

Òscar Vilarroya. Universitat Autònoma de Barcelona

10 DE MARÇ

**ÚLTIMS AVANÇOS EN EL MOVIMENT BROWNIÀ:
ORDRE A PARTIR DEL DESORDRE**

Raül Toral. Universitat de les Illes Balears

7 D'ABRIL

L'ODISSEA DE LES PARTÍCULES (UN VIATGE AL COR DE LA MATÈRIA)

Franck Close. Universitat d'Oxford

14 D'ABRIL

**DE LES INTUÏCIONS D'EINSTEIN ALS BITS QUÀNTICS:
UNA NOVA REVOLUCIÓ QUÀNTICA?**

Alain Aspect. Institut d'Optique Théorique et Appliquée (IOTA-París)

21 D'ABRIL

**EINSTEIN. TRES MOMENTS TRES LLOCS:
(1905) ZÜRICH, (1923) BARCELONA, (1947) PRINCETON**

Thomas Glick. Universitat de Boston

28 D'ABRIL

EL SORPRENENT MÓN DE LES BAIXES TEMPERATURES

Henri Godfrin. Centre de Recherches sur les Très Basses Températures (CNRS-Grenoble)

5 DE MAIG

**EL SOMNI D'EINSTEIN: DESAFIAMENTS DE LA FÍSICA
D'ALTES ENERGIES DEL SEGLE XX**

Luis Álvarez-Gaumé. CERN Ginebra

11 DE MAIG

EL PREMI NOBEL A ALBERT EINSTEIN

Cecilia Jarlskog. Universitat de Lund (Suècia)

18 DE MAIG

EINSTEIN I EL MÓN DELS SÒLIDS

Manuel Cardona. Institut Max Planck, Stuttgart

26 DE MAIG

DE L'EFFECTE FOTOELÈCTRIC ALS LÀSERS ATTOSEGONS

Ramon Vilaseca. Universitat Politècnica de Catalunya

*Das Gesetz von der Erhaltung von Masse und Energie ($E = mc^2$)
In der vor-relativistischen Physik gab es zwei voneinander unabhängige
Erhaltungsgesetze, die strenge Gültigkeit beanspruchten, nämlich
1) den Satz von der Erhaltung der Energie
2) den Satz von der Erhaltung der Masse.*

Més informació a www.valencia.edu/cdciencia

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA Facultat de Física

EXPOSICIÓN ANYS D'HERÈNCIA EINSTEINIANA

VESTÍBUL DE LA FACULTAT DE FARMÀCIA
CAMPUS DE BURJASSOT, VALÈNCIA
DES DEL 7 D'ABRIL 2005

ATREVIR-SE A PENSAR EVOLUTIVAMENT

JULI PERETÓ

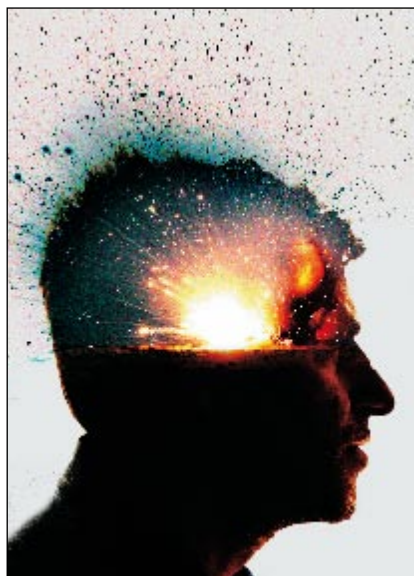
EL CLAM DE KANT PER LA IL·LUSTRACIÓ AMB AQUELL VIGORÓS *SAPERE AUDE*, ATREVIR-SE A PENSAR, PLANTEJAVA UNA EXIGÈNCIA INTEL·LECTUAL QUE ENCARA MANTÉ TOTA LA SEUA VIGÈNCIA. DESPRÉS, DARWIN CAPGIRARIA RADICALMENT LA MANERA COM OBSERVEM

I PENSEM LA NATURA. PERÒ, DE VERITAT ENS ATREVIM A PENSAR EVOLUTIVAMENT EN TOTS ELS ÀMBITS HUMANS? ADOLF TOBEÑA HO FA AMB UN PROBLEMA EXCEPCIONAL, SENSIBLE I COMPLEX: PER QUÈ HI HA GENT QUE S'IMMOLA MATANT?

L'evolucionisme troba dificultats serioses per a obrir-se pas dins de les ciències socials. Acceptar que els humans portem dins restes del nostre «humil passat» és una posició intel·lectual incòmoda. Acceptar que som parents dels animals irracionals incomodava de la mateixa manera les dames victorianes i els bisbes. Incomoda encara tots aquells que pensen que l'adoctrinament és l'únic mètode eficaç per a convertir els humans en ciutadans perfectes. Es pot, ara i ací, ignorar del tot la naturalesa natural dels humans. Es pot afirmar, impunement i irresponsable, que «la violència no és natural, és cultural». I tanmateix, la biologia evolutiva i la neurociència ens indiquen, amb eines i dades aclaparadores, el contrari. És més, sols estudiant i incorporant aquests fets fonamentals al bagatge intel·lectual del pensament contemporani, podrem aconseguir modular, preveure o encaixar les col·lisions amb la nostra part més bèstia. El filòsof Peter Singer és rotund: «Qui és cec als fets de la naturalesa humana s'arrisca al desastre».

L'escrutini de comportaments humans complexos no és gens trivial. Tampoc en sabem tant, encara, del funcionament d'eixe òrgan intrigant que és el cervell humà. Ni del seu funcionament actual, ni de l'emergència de les qualitats intel·lectuals durant la nostra història evolutiva. Adolf Tobeña, no obstant les dificultats, s'atreveix a pensar evolutivament un fenomen excepcional i cruel: per què alguns humans són capaços de morir i matar per un ideal? En una versió extrema del patriotisme sanguinari o del fanatisme religiós intolerant, per què hi ha persones que se suïciden intentant matar com més congèneres

millor? Amb premisses evolutives i neurocognitives, Tobeña ordeix les seues hipòtesis de treball en *Màrtirs mortífers*.

UN ITINERARI PEL CERVELL DELS SUÏCIDES ATACANTS

L'autor parteix de les arrels biològiques de la lleialtat i de les bases neurocognitives dels senyals d'identificació grupal. Tot plegat seria un brou de cultiu fecund per a la proliferació vigorosa de fanatismes, sectarismes i integristes, catalitzadors implacables de la confrontació entre grups que es reconeixen com a diferents. Ací actuarien com a reforçadors potentíssims tots els additius doctrinaris que vulgueu: morir i matar per Déu, per

la pàtria o per la classe obrera. L'autor s'endinsa també en els perfils neurocognitius característics dels líders fanatitzadors i dels seus seguidors fanatitzats. I ens mostra, amb cura i equilibri, les dades que aporta la ciència. Cal advertir que ens trobem en territoris en desenvolupament, molt provisionals. Però l'autor convenç quan fa el panorama d'eines rigoroses i potents per a l'estudi biològic de les relacions entre doctrines combatives i la decisió de fer-se màrtir matant.

Pels aniversaris de l'11-S, de l'11-M, i d'altres que de segur que vindran, tornaran les anàlisis epidèmiques, sentimentalistes o ideologitzades, justificadores de més dolor humà i de venjança... I tanmateix, la lliçó de Tobeña continuarà tan clara i rara com la dita de Kant. O ens atrevim a pensar evolutivament o, per sempre més, ens continuem arriscant al desastre. En això no ens ajudarà cap déu. Nosaltres, humans, som els únics animals que poden triar.

O ens atrevim a
pensar evolutivament
o, per sempre més,
ens continuem
arriscant al desastre

DARIO FO:

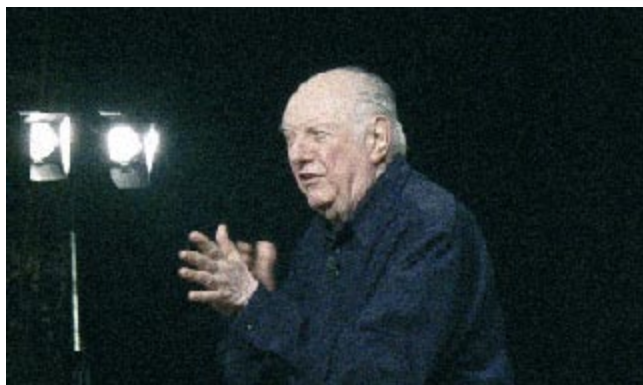
«EL PODER VOL SERVILISME»

IBAN L. LLOP

EN *PAÍS DE FAULA*, DARIO FO NO CONTA LA HISTÒRIA DEL FO ESCRIPTOR I JOGLAR, DEL PREMI NOBEL DE LA LITERATURA, SINÓ DEL FO PINTOR, EL FO QUE INTENTA PINTAR TOT ALLÒ QUE VEU:

ELS ESTRANYS PERSONATGES DE LA SEUA FAMÍLIA, EL PARE, I SOBRETOT L'AVI; ELS TREBALLADORS DE VIDRE DE VALTRAVAGLIA I LES HISTÒRIES GAIREBÉ MÍTQUES I SURREALISTES QUE NARREN.

Dario Fo ompli l'escena teatral de la segona part del segle XX.

Provocador i irònic, qüestiona hàbilment la nostra societat.

Trasbalsat encara pel viatge, pel retorn, rep l'encàrrec de fer una entrevista a Dario Fo, *El Mestre*, com se'l coneix també ací a Itàlia. Potser és pel cansament, per la velocitat amb què l'avió em porta de València a Nàpols, que no sé quines preguntes fer-li, només puc pensar que no vinc d'un viatge de la meua terra, del meu país, sinó d'un viatge d'una infantesa que ja no existeix. Fanecades de tarongers transformades en urbanitzacions, passejar per València o Barcelona i haver de parar l'orella per a sentir la nostra llengua córrer amb fluïdesa, grues de construccions que broten ací i allà caòticament...

L'entrevista haurà de fer-se per telèfon, i intente imaginar el seu rostre, els seus ulls aquosos, profundament irònics. «La ironia és la màxima expressió de la intel·ligència, és una expressió de llibertat i, a més a més, també significa autocrítica. És per això que hem d'aprendre a saber usar-la», em dirà més tard, durant la conversa.

QUAN DÉU VIVIA EN LA COMPANYIA DE TRENS

En *País de faula*, Dario Fo conta els seus primers anys de vida, des del 1926

fins al final de la Segona Guerra Mundial. Com en les grans històries èpiques, també el naixement d'aquest antiheroi literari està emmarcat pel destí: naix en una estació de trens quasi oblidada en la província de Varese, a prop de la frontera amb Suïssa; el pare, cap d'estació partisà i amb contactes amb els grups anarquistes i socialistes de França i Suïssa, i Dario Fo, un infant convençut que Déu viu i mana en la companyia de trens estatal.

«El fet que el meu pare fóra cap d'estació em va permetre fins als vint-i-quatre anys viatjar gratis pertot arreu amb tren, sobretot quan anava a estudiar a Milà. Aquests viatges van ser importantíssims perquè el diàleg era una part fonamental del recorregut que feia cada dia, trobar gent nova, diferent... era realment una font extraordinària d'informació i també d'enriquiment del llenguatge. A més, el tren ens permet també fantasiejar, poder interpretar un paper, convertir-nos en un personatge, ser el que ens agradaria ser per uns moments.»

A l'hora que havíem acordat, marque un número de telèfon de Milà, qui sap per què imagine una cadena de trucades i em sorprèn quan una veu em contesta i, després de presentar-me, s'hi posa

**La ironia és la
màxima expressió de
la intel·ligència,
és una expressió de
llibertat, i també
significa autocrítica**

directament Dario Fo. «Digam?» No sé què dir, no sé com començar, pense per enèsima vegada en el lloc que m'ha vist créixer, i a boca de canó li pregunto si som la infantesa que hem viscut. «És clar —em respon—, com deia Bruno Bettelheim, autor d'una revolucionària teoria sobre la formació del caràcter i de l'intel·lecte dels individus, "n'hi ha prou que em doneu els set primers anys de la vida d'un home, allí hi és tot, la resta quedeu-vos-la".»

ENRIQUIR LA LLENGUA AMB ELS IMMIGRANTS

La infantesa, però, també és la llengua amb què ens han criat, la llengua amb què ens han contat les primeres rondalles, històries, faules, seguint un ritual ancestral. Potser per aquest pesimismo tan nostre li pregunte què en pensa ell, d'aquests fluxos migratoris, si poden ser un perill per a la nostra llengua. «El català és una llengua afortunada; el provençal, el llobard, han anant desapareixent mentre que el català encara es parla, i s'ha de dir que ha obtingut el grau d'oficialitat en els territoris on es parla. També és veritat que és una llengua que s'ha anat modificant, amb els contactes passats i, quan aquests nous immigrants que ara arriben s'integren en la societat, enriqueixen el llenguatge, la forma, les expressions. És un fet normal i natural que la llengua canvie —prosegueix—, com passa a la Gran Bretanya o a França, i aquests immigrants generaran una nova literatura,

DARIO FO (San Giano, Itàlia, 1926) àcrata, burleta, audaç, irònic, divertit, compromés, provocador... s'ha convertit en el dramaturg viu més representat en el món.

Guardonat amb el Nobel de Literatura per la seua obra teatral, *País de faula* ens descobreix un narrador extraordinari. Aquesta és la seua primera novel·la, que també es pot llegir com una divertida biografia.

una nova forma de veure el món amb una llengua que renaixerà per a contar coses que no havia contat.»

La veritat és que l'optimisme que desprén la seua veu gairebé em convenç, però no caic en la trampa i li pregunte per la situació italiana actual. Mentre li faig l'entrevista, la periodista Giuliana Sgrena està segrestada, no sabem encara que la història acabarà amb ella ferida i un cap dels serveis secrets italians assassinat per trets americans. La gent surt al carrer per a demanar l'alliberament de la periodista. Cap representant del govern encapçala les manifestacions. «És obvi, aquest govern és mesquí: com que és una manifestació organitzada a favor de l'alliberament d'una periodista d'esqueres, el govern intenta censurar-ho, com intenta censurar tot allò que no l'afavorisca: jutges, joves creadors, bombers, policies municipals... Tot aquell que no

sigués un serf de Berlusconi, ha de ser censurat. El poder vol servilisme, no li interessa res més que això.»

Continuem parlant de la creació, de la seua companya, Franca Rame, de qui diu que ho és tot per a ell, la persona de qui es fia cegament, qui li llegeix els textos, qui els critica... Encomana optimisme, *El Mestre* Dario Fo. Ens acomiadem sense haver parlat dels seus llibres, de les seues representacions. Què importa? Pense una altra vegada en els infants que arriben, fills de senegalesos, magribins, romanesos... Hem de lluitar, no per la nostra vellesa, sinó per la infantesa que ha d'arribar.

PERFECT

ALBENA
TEATRE

AUTOR I DIRECTOR
Roberto García

AMB
Vanessa Cano
Alfred Picó
Noèlia Pérez

abril

1 Cullera
8-9 L'Horta (Castellar)
15 Xirivella
22 Aldaia
29 Almussafes

maig

6 Sagunt
7 Massamagrell
12 Alcoi
13 Algemesí
20 Alboraià

juny

3 Picassent
4 Xàtiva
10 Riba-roja

Al novembre i al desembre,
funcions especials per a grups
al **Teatre El Musical** de València.

Més informació
<www.albenateatre.com>
tel. 962 997 039

UNA ALTRA IDEA D'ESPANYA

SUSO DE TORO, CIUTADÀ COMPROMÈS I CRÍTIC, ENS PRESENTA *UNA ALTRA IDEA D'ESPANYA* –CONTINUACIÓ LÒGICA D'*ESPANYOLS TOTS*–, UNA INVITACIÓ PER A CONSTRUIR ENTRE TOTS UNA ESPANYA MÉS INTEGRADORA I TOLERANT. LA MONSTRUOSITAT DELS ATEMPTATS DE L'11-M I LA VICTÒRIA DE ZAPATERO MARQUEN UN ABANS I UN DESPRÉS QUE

PERMET A L'AUTOR PARLAR TAMBÉ D'ALTRES TEMES QUE EL PREOCUPEN, COM ARA EL REFERÈNDUM SOBRE LA CONSTITUCIÓ EUROPEA, ELS CRIMS CONTRA EL POBLE PALESTÍ, LA VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES, LA SOCIETAT CATALANA... UN LLIBRE COMBATIU, IDEOLÒGIC I INCÒMODE, DEL QUAL US OFERIM UN FRAGMENT DE L'ARTICLE «LA INGRATITUD».

Ningú no té sentit del deute amb els que van lluitar contra el franquisme. No hi fa res. O sí, perquè així no es comprèn que la democràcia, com que no és màgicament gratuïta, és valuosa, i pot tornar a desaparèixer. I la democràcia, per ser quelcom que cal estar guanyant sempre, no sols ens dóna drets, sinó que també ens dóna deures, ens obliga. Sí, la democràcia viu dels lligams, les obligacions, els deures dels ciutadans.

I dins de la ideologia infantil de la societat espanyola, dins d'aquesta creença en el mannà providencial, que cau del cel sense que hàgim de lluitar per ell, hi ha el desagraïment generalitzat que un veu cada dia cap a la societat basca i catalana. La pura enveja.

Si no recordo malament, la lluita contra el franquisme la van fer una part dels treballadors, una part dels estudiants i d'una manera específica un nucli molt extens de la societat basca i catalana que demanaven el reconeixement de l'autogovern nacional que els havia estat arrabassat pels militars nacionalistes. També a Galícia l'antifranquisme incorporava aquesta demanda, la realització de l'autonomia nacional que va ser arrabassada el 36, just quan havia estat plebiscitada a la fi. I això és el que hi havia, aquests eren els que reclamaven autonomia, autogovern, en la clandestinitat, en la guerrilla, als anys seixanta i els primers setanta.

Després, els partits estatals que van pactar la transició van ordir tot d'ardits per impedir que es reconegués sense embuts el caràcter específic nacional a aquestes comunitats, i d'aquí va néixer el cafè per a tots. Hi va haver autonomia fins i tot per a qui no la volia. I ara veiem tot de presidents d'autonomies que existeixen únicament gràcies a la lluita democràtica de les nacionalitats històriques, s'erigeixen en jutge, àrbitre i fiscal acusador en les demandes de bascos i catalans. Oblidant el que és evident: que existeixen gràcies a ells.

Les autonomies generalitzades han millorat l'eficàcia de l'administració en el conjunt de l'estat, però això, que en realitat va néixer amb propòsit d'anar contra el que era just, és un avenç administratiu que aquestes comunitats autònomes li deuen a les nacionalitats basca i catalana molt concretament. En el cas de Catalunya, a més, una de les comunitats que més diners aporten perquè aquestes comunitats més endarrerides es puguin costejar el sou i el cotxe oficial del president de la junta autonòmica. El que és terrible, ingrati fins a l'aberració, és que, després, des d'aquest càrrec subvencionat, s'escampi la desconfiança, la xenofòbia cap als catalans. No hi pot haver una injustícia més gran, ni més absurda.

Però en realitat, aquesta ingratitud està molt estesa per tota la societat espanyola també cap a Europa, ho hem percebut durant aquesta passada campanya del referèndum. No ens sonava elegant quan des del Govern ens recordaven tots els diners que ens havia donat Europa, setze bilions, però, no era veritat? Sí que era veritat. I tanmateix, la societat espanyola no se sent en deute amb la Unió Europea, em sembla que això no va pesar en absolut en la consciència dels ciutadans. Aquí ningú no té consciència d'estar en deute amb res ni amb ningú.

No dic que això hagués de condicionar el vot en un sentit o en l'altre, però sí que el sentiment de deute i gratitud no existeix. Per a la societat espanyola, tot és mannà caigut màgicament del cel.

No, no hi ha res de més lleig que la ingratitud. En general, va unida a l'infantilisme, és a dir, amb la totxesa. ●

No es comprèn que la democràcia, no sent màgicament gratuïta, és valuosa, i pot tornar a desaparèixer

Una altra idea d'Espanya

Suso de Toro

Trad. de Pau Joan Hernández

Col. «Bromera Actual», 3

216 pàgs. Bromera, 2005

ESPERANÇA CAMPS:

«LA NOVEL·LA NAIX D'UN TELETIP QUE EM VA COLPIR»

MARTA ESTRELLES

MENORQUINA DE NAIXEMENT, LLICENCIADA EN PERIODISME A BARCELONA I ESTABLERTA A VALÈNCIA DES DE FA ANYS, ESPERANÇA CAMPS ACABA DE PUBLICAR LA SEUA SEGONA NOVEL·LA. EN NOMÉS ANY I MIG HA CANVIAT L'ANONIMAT PER TRES GUARDONS LITERARIS

I UNA ALLAU DE CRÍTQUES QUE L'ASSENYALEN COM UNA AUTORA QUE CAL TENIR EN COMPTE. QUAN LA LLUNA ESCAMPA ELS MORTS, UNA NOVEL·LA CRUA AMBIENTADA EN ELS SUBURBIS, HA ESTAT LA GUANYADORA DEL XVI PREMI DE NOVEL·LA CIUTAT D'ALZIRA.

—*Dues novel·les publicades i ambdues amb dos dels premis més prestigiosos de les nostres lletres. Com t'ho fas?*

—La primera sorpresa sóc jo. Si ho haguera planificat no ho hauria aconseguit. Les coses han vingut així, i encara no he baixat del núvol.

—*A més, Enllà de la mar torna a estar d'actualitat pel Premi de la Crítica dels Escriptors Valencians.*

—Un premi com aquest no te l'esperes, perquè no t'hi presentes. Interprete el premi com una salutació de benvinguda per part del col·lectiu dels escriptors, i els ho agrairé encantada.

—Quan la lluna escampa els morts sorgeix quan un teletip d'agències crida la teua atenció enmig d'una jornada laboral...

—Sí, al llarg del dia la pantalla de l'ordinador escup centenars de teletips. Em va colpir especialment un que parlava d'una parella de la Guàrdia Civil que, després d'haver trobat un osset de peluix en un accident, buscaven un nadó mort. No va ser immediat, no vaig eixir aquell dia del treball pensant de fer una novel·la, però així va començar el procés.

—*I per què l'osset de peluix és la clau que obri una història que ens porta als suburbis?*

—Em va semblar molt depriment, tant com el paisatge infraurbà que veia des de la redacció. Va ser una associació d'idees automàtica.

—*La marginalitat, protagonista de la novel·la, ha fet més difícil la feina de documentació?*

—Fa uns anys vaig fer un reportatge al col·legi públic del barri de la Coma, el més problemàtic de València, i em vaig quedar fascinada pel professorat, gent amb autèntica vocació. No ho he pogut

Esperança Camps és periodista a RTVV.

oblidar. Després d'allò he recorregut la zona carrer per carrer i m'he fixat en la transformació de l'entorn i en la inamovibilitat del barri.

—*Quan la lluna escampa els morts és molt visual i té un ritme àgil. Hi influeixen els anys de redactora d'informatius a televisió?*

—És possible. Fins i tot hi ha una referència al món de la televisió. No és premeditat, però m'agrada fer petits homenatges a persones o a situacions que em són pròximes. Em diverteix.

—*El protagonisme és més compartit que en Enllà de la mar. La història és plena de matisos amb la vida de secundaris com Tom, la perruquera Loli...*

—Si no fóra pretensions diria que formen un retaule. He volgut posar-ne molts a l'escenari i establir un joc de relacions entre ells.

—*Però la força torna a recaure en una dona, la Vanessa.*

—Vaig intentar que el personatge principal fóra el xic. Carlos protagonitza l'acció. La Vanessa fa menys coses, però les que fa són definitives. Ella té les paraules.

—*Sobreviure en els suburbis és un repte per a tots ells. Creus que tenen possibilitats de deixar de ser perdedors?*

—Sóc pessimista. Les administracions demostren molt pocs ganes d'ajudar-los a eixir del pou. Em sembla que ja els està bé als governants tenir una Coma a cada ciutat per a amagar allò que no és bonic, que no es pot ensenyar a la ruta del Bus Turístic.

—*I en el teu cas, quin és el repte més immediat com a escriptora?*

—No ho sé... tinc molt clar que només he fet dues novel·les. Jo mateixa m'he posat el llistó alt, però si sóc capaç d'escriure una tercera novel·la, m'agradaria que fóra diferent d'aquestes dues.

El Premi de la Crítica dels Escriptors Valencians és com una salutació de benvinguda del gremi

cinema en valencià

de l'1 de març al 14 de maig

Universitat en valencià

CINEMA DOBLAT

(cada dimarts, a les 20 h, als Cines Aragón)

1 de març

La importància de ser franc

8 de març

Un seguit de desgràcies catastròfiques de Lemony Snicket

5 d'abril

Sky Captain i el món de demà

12 d'abril

Darkness

19 d'abril

El pianista

26 d'abril. Especial *El senyor dels anells*

11 h *El senyor dels anells: La germandat de l'anell*

16 h *El senyor dels anells: Les dues torres*

20 h *El senyor dels anells: El retorn del rei*

3 de maig

Qualsevol altra cosa

10 de maig

Un final made in Hollywood

CINEMA SUBTITULAT

(cada dijous, a les 20 h, als Cines Albatros)

3 de març

Confidences molt intimes ('Confidences trop intimes')

Dir. Patrice Leconte

10 de març

Somni d'una nit d'hivern ('San zimske noci')

Dir. Goran Paskaljevic

7 d'abril

Million Dollar Baby

Dir. Clint Eastwood

14 d'abril

Camins creuats ('Chemins de traverse')

Dir. Manuel Poirier

21 d'abril

Dama d'honor ('La demoiselle d'honneur')

Dir. Claude Chabrol

28 d'abril: Especial Ventura Pons

16 h *Amor idiota*

18.15 h *Anita no perd el tren*

20.30 h *El perquè de tot plegat*

5 de maig

Vera Drake

Dir. Mike Leigh

12 de maig

Demonlover

Dir. Olivier Assayas

CINEMA INFANTIL I JUVENIL

(cada dissabte, a les 12 h, als Cines ABC El Saler)

5 de març

Harry Potter i la cambra secreta

12 de març

Harry Potter i el pres d'Azkaban

9 d'abril

Els increïbles

16 d'abril

L'espantataurons

23 d'abril

10.30 h *Doraemon i l'imperi maia*

12.30 h *Doraemon, el gladiador*

30 d'abril

10.30 h *Shin Chan, a la recerca de les boles perdudes*

12.30 h *Shin Chan, operació rescat*

7 de maig

Shrek

14 de maig

Shrek 2

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

SERVEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Servei de Política Lingüística

Més informació: Tel. 96 387 77 08 i 96 393 71 60
<http://www.uv.es/snl/v/cinema>

Co-labora: FEDERACIÓ ESCOLA VALENCIANA

Entrada gratuïta amb el carnet universitari. Reduïda per al públic en general.
Cinema infantil i juvenil: entrada gratuïta amb el carnet universitari i menors de 14 anys acompanyats.

JULES VERNE,

L'ESCRITOR QUE VA IMAGINAR LA CIÈNCIA

JESÚS CORTÉS

POCS AUTORS COM JULES VERNE (NANTES, 1828 - AMIENS, 1905) HAN ACONSEGUIT QUE, AMB LA SOLA VISIÓ DEL SEU NOM, S'IDENTIFIQUE LA SEUA OBRA AMB UN GÈNERE LITERARI DETERMINAT. TANMATEIX, EN EL CAS DE VERNE, EL

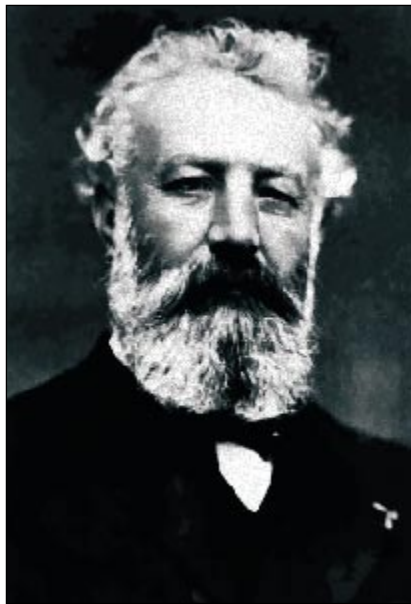
TRACTAMENT CIENTÍFIC DE LES SEUES NOVEL·LES D'AVENTURES HA FET QUE L'AUTOR FRANCÈS SIGA RELACIONAT AMB EL GÈNERE DE CIÈNCIA-FICCIÓ, I SE LI ATRIBUÏSCA, SOVINT, UNA PATERNITAT FINS A UN CERT PUNT EXAGERADA.

Jules Verne forma part, per mèrits propis, del grup d'autors clàssics de la literatura universal, i les seues novel·les, traduïdes a més de cent idiomes, es reediten contínuament. No obstant això, per poc que indaguem en el rerefons d'aquest èxit, trobarem un autor de tarannà malenconiós amb una vida marcada per l'autoritarisme patern, els desenganys amorosos o un matrimoni més necessari que no desitjat.

De família burgesa, Jules Verne creix a Nantes, braç a braç amb l'activitat comercial dels vaixells que solquen el Loira rumb a ultramar. Dotat d'una imaginació desmesurada i sempre dele-rós per descobrir el món, Verne viu un ambient familiar que resultarà cabdal en la seua formació literària, ja que la figura paterna li despertarà el gust per la lectura de revistes didàctiques que devorà entre encuriosit i encisat pels invents tecnològics o els descobriments geogràfics.

Fruit d'aquesta afició, i d'un desig desbordant de donar curs a una imaginació reprimida, Verne descobreix la seua vocació d'escriptor. Aquesta vocació, però, no obté l'aprovació del seu pare, advocat de professió, i el jove Verne, sotmés a desitjos establerts, es veu obligat a cursar estudis a la Facultat de Dret de París.

I a París, paradoxalment, comença tot. La ciutat que farà de Verne un futur advocat és també la ciutat dels teatres i dels salons literaris. Verne complirà el deure encomanat i es llicenciarà en dret. Però, pel camí, deixarà que la seua vocació es manifeste amb completa llibertat, convençut que podrà demostrar al seu pare que es guanyarà millor la vida amb els llibres que amb les lleis. Però tot inici literari és difícil, i l'èxit es farà

Verne gaudi de l'èxit des del principi.

pregar, en espera del colp de sort de la Providència.

LITERATURA D'ENTRETENIMENT PER A DIVULGAR LA CIÈNCIA

Va ser necessari que la tossuderia de l'autor isquera al pas dels interessos d'un editor perquè, finalment, la roda de la fortuna començara a girar. Jules Verne, autor, i Pierre-Jules Hetzel, editor, encaixen les mans per a portar endavant un projecte de futur que permetrà a Verne desplegar totes les seues armes carregades de coneixements científics, geogràfics o cartogràfics. L'objectiu: donar a conèixer la ciència i la cultura mitjançant una literatura d'entreteniment. Verne s'apropia, així, els elements

alquímics que faran possible l'obtenció de la pedra filosofal. L'ingredient més important de l'experiment —la imaginació— el posarà ell. Com a resultat, un èxit sense precedents: *Cinc setmanes amb globus*, la primera pedra d'una obra magna que, amb tota justícia, ha passat a la posteritat com una de les mil·lors obres de divulgació científica i cultural de l'època.

Malgrat l'èxit immediat de les seues novel·les, Jules Verne va morir sense haver rebut el reconeixement oficial del món de les lletres. Tanmateix, va tenir la sort de viure una època plena de transformacions socials, culturals i, sobretot, tecnològiques, que l'ajudà a crear una literatura de base científica, la qual, amb encerts o amb errades flagrants, sovint li ha valgut etiquetes com ara les de «visionari del futur» o «pare de la ciència-ficció», etiquetes que diuen poc a favor d'uns valors literaris basats en la imaginació i el talent, i que han distorsionat la imatge d'un autor de la seua dimensió.

Verne s'apropia els elements alquímics que faran possible l'obtenció de la pedra filosofal. L'ingredient més important de l'experiment —la imaginació— el posarà ell

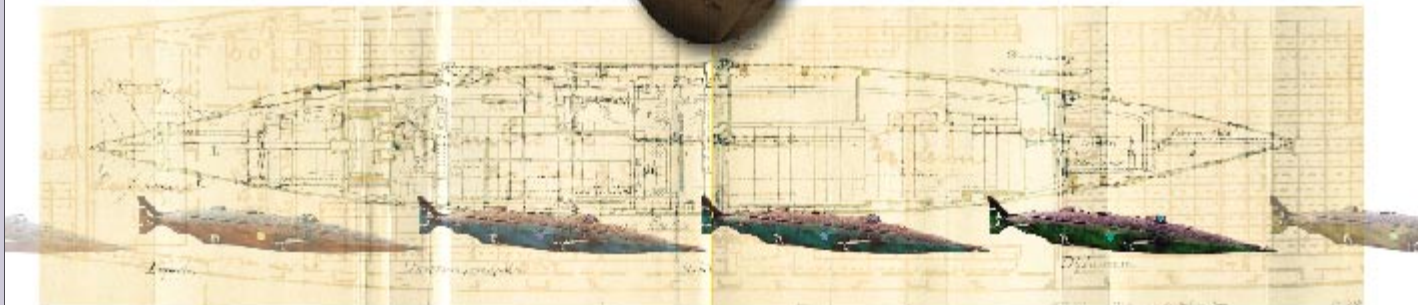
UN ESCRIPTOR DEL SEU SEGLE

JESÚS NAVARRO*

JULES VERNE VA PARTICIPAR D'UNA MANERA PARTICULAR EN L'ESFORÇ DE DIVULGACIÓ DE LA CIÈNCIA I LA TÈCNICA TAN CARACTERÍSTIC DEL SEGLE XIX. LES SEUES NOVEL·LES REFLECTEIXEN LES ASPIRACIONS I ELS IDEALS DE LA SOCIETAT

INDUSTRIAL, SENSE DEIXAR D'ASSENYALAR, PERÒ, ALGUNS DELS SEUS ASPECTES NEGATIUS. JUNTA-MENT AMB EL GUST PER L'AVENTURA, VERNE HA SIGUT CAPAÇ DE DESPERTAR LA CURIOSITAT I EL GUST PEL CONEIXEMENT.

La revolució industrial del segle XIX va convertir la ciència, el progrés i la instrucció en nous valors de les societats industrialitzades. Les exposicions universals enalteixen els avanços de la indústria i de la ciència, des que el 1851 se'n va celebrar la primera a Londres. Aquests nous valors es manifesten en llibres, diaris, revistes, museus... fins i tot en espectacles públics. A Anglaterra va sorgir una nova professió, la de conferenciant i professor de «ciència popular» ambulant: persones sense formació acadèmica específica, inexistents d'altra banda, exhibien els nous invents i explicaven els nous avanços científics. La nombrosa assistència a les conferències que feia Faraday a la Royal Institution van provocar els primers problemes de trànsit a Londres. El 1845 va aparèixer als Estats Units la revista *Scientific American*, que encara s'edita avui en dia, i és referència de divulgació d'alt nivell. A Alemanya, Humbolt va escriure entre el 1845 i el 1862 la sèrie *Kosmos*, una descripció de la Terra i l'Univers assequible als profans, que va tenir un gran èxit popular i que es va traduir a diverses llengües.

A França, els models de societat i les visions del món propugnats per autors

com Saint-Simon o Comte van exercir una influència considerable. Al voltant de l'any 1850, gairebé tots els sectors socials no lligats a l'*Ancien Régime*, van coincidir, per raons diferents, a promoure iniciatives per a posar la ciència i la instrucció a l'abast de tota la societat i per tots els mitjans. Hi van aparèixer revistes i llibres que presentaven la ciència, la tècnica o la geografia sota els aspectes útils (*Journal des connaissances utiles*), entretinguts (*Manuel de physique amusante*) o colpidors (*Les merveilles de la science*). Tot plegat, es feia un enaltiment de la indústria i de la ciència com a factors de progrés, i els relats de viatges i expedicions donaven una justificació implícita al colonialisme emergent, del qual es destacava que portaria el progrés i la civilització.

Les seues obres fan palesa la visió positivista de la ciència com a factor de progrés, encara que de tant en tant hi apareix una crítica més o menys explícita de les conseqüències d'aquest progrés

L'IMPULS EDITORIAL

Un dels editors francesos més importants del segle XIX va ser Pierre Hetzel, editor entre altres de Balzac, Sand, Stendhal i Hugo. Era un defensor ferm de l'educació laica i gratuïta per a tots els ciutadans, i el 1862 va preparar el llançament de la revista *Le Magasin d'Éducation et de Récréation*, amb l'objectiu

de proporcionar «un ensenyament seriós i atractiu dirigit a les famílies», capaç de «fer gaudir els pares i educar els fills». Quan Jules Verne li va enviar el manuscrit del que seria *Cinc setmanes amb globus*, l'editor l'acceptà immediatament, perquè hi va veure un vessant instructiu que entrava perfectament en els seus plans. La novel·la va constituir un èxit immediat, i de seguida Hetzel va crear la col·lecció dels «Viatges Extraordinaris», formada exclusivament per les novel·les de Verne. Des del primer moment es va establir una estreta relació entre els dos homes, que va condicionar la trajectòria posterior de l'escriptor. De fet, fins a la seua mort, Hetzel vigilava que Verne no s'allunyara massa del gènere de «novel·la científica i geogràfica», com va ser qualificat pels seus contemporanis.

IMAGINAR EL FUTUR IMMEDIAT

Els coneixements científics i tècnics de Verne, que era jurista de formació, es basaven en les lectures de revistes, llibres i enciclopèdies que va fer al llarg de tota la seua vida, així com en converses amb científics, exploradors i enginyers del seu entorn. D'acord amb les premisses dominants de l'època, Verne transmet una idea entusiasta del Progrés, escrit amb majúscules; l'ésser humà, amb els coneixements apropiats, pot dominar i transformar la naturalesa, i posar-la al seu servei. Les seues obres fan palesa la visió positivista de la ciència com a factor de progrés, encara que de tant en tant, sobretot a partir del 1880, hi apareix una crítica més o menys explícita de les conseqüències d'aquesta concepció del progrés.

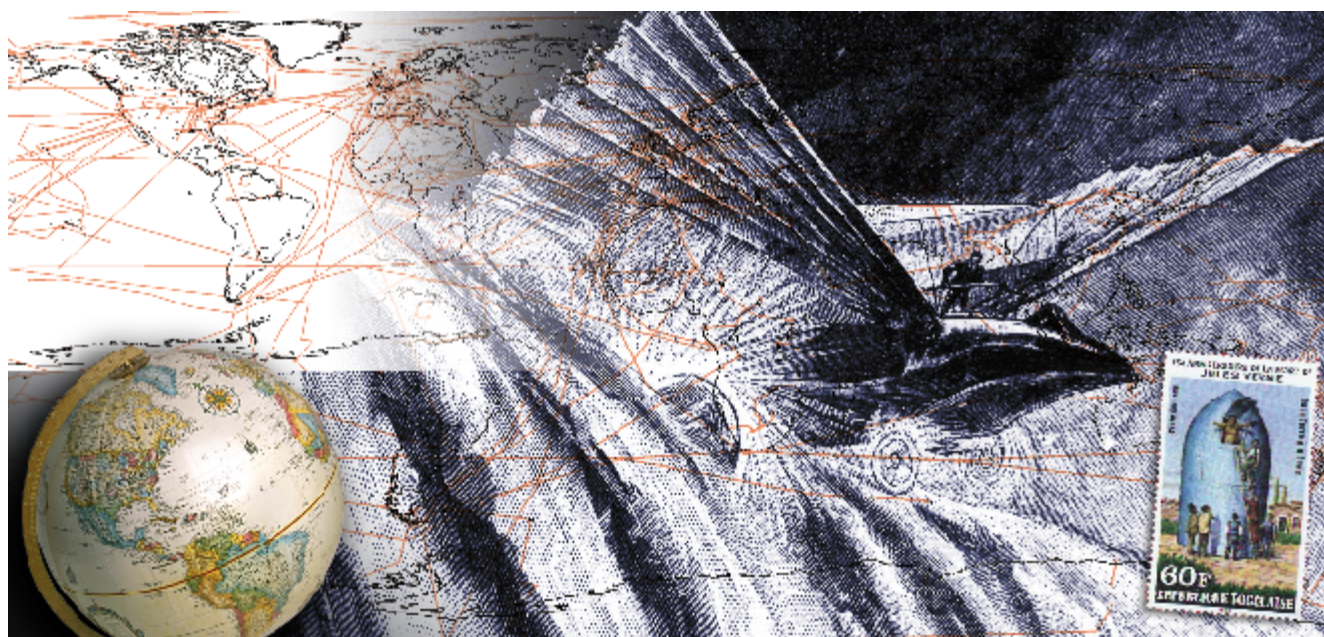
Verne integrava en la ficció allò que ja era un fet o que estava a punt de convertir-se en realitat; imaginava un futur immediat per als invents que potser els seus mateixos inventors no s'atrevien a expressar

Però, contràriament a una opinió bastant estesa, l'anticipació no era el seu objectiu, i això intentava explicar Verne en les entrevistes que li feren els darrers deu anys de la seua vida. Amb molta paciència repetia que tots els artefactes que apareixen en els seus llibres ja estaven inventats. De fet, Verne sol donar els noms dels inventors, de la mateixa manera que en abordar alguna qüestió científica, geogràfica o històrica fa un resum dels antecedents abans de reportar la ficció. És ben significatiu que en la majoria de les seues novel·les l'acció siga gairebé contemporània dels seus lectors. Podem suposar que aquests estaven o podien estar al corrent dels invents de què parla Verne, perquè estaven extrets de diaris i revistes a l'abast de qui volguera llegir-los. Verne, simplement, integrava en la ficció allò que ja era un fet o que, en la seua opinió, estava a punt de convertir-se en realitat; imaginava un

futur immediat als invents que potser els seus mateixos inventors no s'atrevien a expressar.

La seua obra transmet la idea que deixar-se portar pels somnis d'aventura no significa renunciar a l'anàlisi reflexiva, i que l'adquisició de coneixement permet descobrir meravelles que fan somiar. Verne era, fonamentalment, un novel·lista, que buscava bones històries que contar. A pesar de seguir l'estil literari del seu segle, moltes de les seues novel·les, sobretot les escrites en vida de Hetzel, es poden llegir amb interès i amb gust al segle XXI.

* AUTOR DE SOMNIS DE CIÈNCIA. UN VIATGE AL CENTRE DE JULES VERNE.
(BROMERA – PUV, 2005)

LECTURES PER A CELEBRAR L'ANY VERNE

MARIA VILLALBA

AQUEST 2005 COMMEMOREM EL CENTENARI DE LA MORT DE JULES VERNE, UN DELS AUTORS AMB MÉS RENOM DE LA LITERATURA D'AVENTURES. EDICIONS BROMERA S'HA SUMAT A LA CELEBRACIÓ D'AQUESTA EFEMÈRIDE AMB LA PUBLICACIÓ DE QUATRE TÍTOLS: LA TRADUCCIÓ ÍNTEGRA DE

Sovint s'ha considerat que l'obra de Verne està adreçada als joves, però si ens hi acostem sense complexos ni idees preconcebudes, trobarem novel·les que despertin la curiositat i el gust pel coneixement, unint aventures i saber, odissees d'exploradors i de científics, adreçades inicialment als adults. L'Any Verne, Edicions Bromera publica quatre obres perquè lectors de totes les edats trien la millor manera d'acostar-se al fantàstic món d'aquest escriptor.

MÉS D'UN SEGLE D'AVENTURES FASCINANTS

Jesús Cortés (Torrent, 1962) és escriptor i traductor, i autor també d'adaptacions de diverses obres clàssiques. L'edició de *Cinc setmanes amb globus* que ha elaborat per a la col·lecció «A la Lluna de València» mostra clarament les directrius bàsiques que esdevindran una constant en tota l'obra de Verne: el seu afany didàctic –volia que els joves aprengueren geografia i ciència, a més dels valors tradicionals– però també el seu gust per la literatura d'aventures –les que viuran els tres protagonistes. La novel·la va acompanyada d'una completa introducció que contextualitza l'obra i l'autor, cosa que fa que aquesta edició siga molt adient per als estudiants de Secundària.

Aquest mateix autor, Jesús Cortés, ha preparat també l'adaptació infantil de *Vint mil llegües de viatge submarí* publicada en la Sèrie Blava de la col·lecció «El Micalet Galàctic». Es tracta d'un títol excel·lent per a acostar-se per primera vegada a l'obra de Jules Verne, ja que ens presenta un dels personatges més arredonits que va crear l'autor: el

CINC SETMANES AMB GLOBUS («A LA LLUNA DE VALÈNCIA»), L'ADAPTACIÓ INFANTIL DE *VINT MIL LLEGÜES DE VIATGE SUBMARÍ* («EL MICALET GALÀCTIC»), LA VERSIÓ TEATRAL DE *LA VOLTA AL MÓN EN 80 DIES* («MICALET TEATRE») I LA BIOGRAFIA CIENTÍFICA *SOMNIS DE CIÈNCIA* («SENSE FRONTERES»).

mític i misteriós capità Nemo. A més, Josep Millo ha elaborat unes propostes didàctiques per a poder treballar el llibre amb els xiquets i xiquetes a partir de 12 anys, que es poden descarregar de la web <www.bromera.com>.

L'altra versió infantil que presenta Bromera per a commemorar l'Any Verne és una adaptació teatral per a infants de 10 anys en endavant d'una de les obres més conegudes de l'escriptor francès: *La volta al món en 80 dies*. El dramaturg Juli Disla ha recordat amb aquesta versió una de les facetes menys conegudes de Verne, i és que ell mateix va convertir algunes de les seues novel·les en obres de teatre, que es representaren a París en la seua època amb un gran èxit.

UN PERSONATGE PER A DESCOBRIR

L'última invitació a endinsar-se en l'obra de Verne la fa Jesús Navarro, amb la biografia científica *Somnis de ciència. Un viatge al centre de Jules Verne*, publicada en la col·lecció «Sense Fronteres». En aquest estudi s'analitza quina idea de ciència transmeten les novel·les de Verne,

un autor a qui s'ha considerat sovint un visionari perquè anava un pas per davant dels descobriments científics de l'època.

A més, el catàleg de Bromera, que sempre ha demostrat el seu interès per publicar literatura de qualitat, ja inclou les traduccions de dues obres més de Jules Verne. Es tracta d'*Amo del món* –una obra d'intriga de caire futurista protagonitzada per un policia– i d'*Una hivernada als gels* –la recerca d'uns naufragats a través dels mars àrtics–, ambdues en la col·lecció «A la Lluna de València».

Lectors de totes les edats poden triar la millor manera d'acostar-se al fantàstic món de Jules Verne

APASSIONA'T AMB LA NATURA DEL TEU PAÍS

NAT, LA REVISTA QUE ESTAVES ESPERANT

Truca al 902 15 10 50 i t'enviarem
un exemplar a casa de forma totalment gratuïta
Promoció especial per als lectors de l'Illa

sàpiens publicacions.

ESSÈNCIES BEN DESTIL·LADES

MIQUEL NICOLÀS

L'INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA I EDICIONS BROMERA HAN CREAT LA BIBLIOTECA «ESSENCIAL», UNA NOVA COL·LECCIÓ DIVULGATIVA QUE POSA A L'ABAST DEL GRAN PÚBLIC UN CONJUNT DE TEMES

IMPRESINDIBLES EN L'EDUCACIÓ LINGÜÍSTICA, ENTESA EN UN SENTIT EXTENS. A MÉS, ELS NOUS TÍTOLS ABORDEN QÜESTIONS QUE L'AGENDA POLÍTICA HA TORNAT A POSAR D'ACTUALITAT ELS ÚLTIMS MESOS.

És un lloc comú recordar l'escàs hàbit lector de la societat valenciana. Una mancança que s'associa al profund desconeixement de la nostra realitat i a la desafecció secular envers la llengua pròpia. Malgrat els avanços, patim encara, entre altres problemes, un buit clamorós d'educació lingüística. L'esforç de l'ensenyament i d'uns *media* esquifits no compensen prou la pèrdua d'ús social del valencià, ni la desorientació col·lectiva.

Conscients d'això, a «Essencial» tenen cabuda aspectes bàsics de la llengua, de la cultura literària i de la comunicació, concebudes des de la perspectiva valenciana, però amb una clara projecció universal. La iniciativa pretén pal·liar el dèficit al·ludit, oferint llibres assequibles en tots els aspectes: en el disseny atractiu i l'extensió breu, en el tractament amé i el llenguatge planer i en el cost mòdic, sobretot per a un lector jove.

FER PEDAGOGIA LINGÜÍSTICA

Els orígens de la llengua, de Lluís Gimeno, ofereix una panoràmica succinta de la formació del català i de la seua

expansió territorial fins al segle XIII. Gimeno hi mostra el trànsit del llatí al romanç, les peculiaritats dels parlars primitius i dels primers documents escrits. L'autor ha reduït la càrrega erudita i s'ha centrat en l'evolució global. *Llengua i dialecte*, de Manuel Sifre, és un vademècum

de conceptes bàsics per a orientar-se en el món procel·lós de les llengües. S'hi tracten de manera molt didàctica distincions crucials (llenguatge/llengües; oralitat/escriptura; vulgar/culte; col·loquial/estàndard...), que en llengües ben assentades es perceben amb naturalitat. Aquest compendi de pedagogia lingüística es completa amb un repàs dels dialectes territorials del

català. Per la seua banda, *El llenguatge de la ràdio i de la televisió*, de Joan Julià, se centra tot just en el perfil d'aquests mitjans de comunicació de masses. Descriu amb claredat els seus trets generals i n'explica la conformació històrica i les perspectives de futur. Inclou quadres molt útils i una bibliografia comentada.

Així, conjugant rigor i pedagogia, la biblioteca «Essencial» ens ajudarà a construir una societat més informada, reflexiva i crítica, a recer de manipulacions partidistes.

**«Essencial» ens
ajudarà a construir
una societat més
informada, reflexiva
i crítica, a recer de
manipulacions
partidistes**

VINT ANYS DE LA LUEV

MANUEL ALCARAZ

Amb motiu dels vint anys de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV), la Seu Ciutat d'Alacant, centre d'extensió universitària de la Universitat d'Alacant,

va organitzar unes jornades per a commemorar-ne l'aprovació i fer una reflexió crítica sobre el seu desenvolupament.

S'hi van invitar especialistes, representants socials i persones que participaren en la gestació de la Llei. Des del mateix plantejament multidisciplinari, s'hi van convocar també altres experts per a contextualitzar la

LUEV en el marc d'altres processos de normalització lingüística.

El resultat va ser fructífer: una trobada on es van posar en relleu els clarsobscurs de la Llei i del seu compliment. Fruit de tot això és l'actual publicació, un document imprescindible per al coneixement i la formulació de preguntes sobre el futur de la nostra llengua.

EL QUE NO ENS CONTAREN DE LA 'GUERRA DE L'AIGUA'

JORDI SEBASTIÀ

EL DEBAT SOBRE LA GESTIÓ DELS RECURSOS HÍDRICS HA PRODUÏT EXEMPLES DE L'ÚS DE LA MANIPULACIÓ I LA DESINFORMACIÓ COM A ESTRATÈGIES DEL PODER. MENTRE QUE LA CLASSE CIENTÍFICA APUNTA CAP A UNA NOVA CULTURA DE L'AIGUA BASADA EN L'ÚS RACIONAL I EN EL

DESENVOLUPAMENT D'ACTIVITATS COMPATIBLES AMB ELS RECURSOS HÍDRICS EXISTENTS, EL PES D'UNA TRADICIÓ QUE USA L'AIGUA COM SI FÓRA INEXHAURIBLE ÉS ENCARA ENORME. I A QUI BENEFICIA AQUEST MODEL TAN IRRACIONAL? EN *L'AIGUA DE TOTS* TROBARAN INFORMACIÓ SOBRE AQUEST TEMA.

Una de les qüestions que més polèmica han suscitat en els últims anys és la gestió de l'aigua i la necessitat de dur a terme obres d'enginyeria gegantines per a traslladar-la des d'allí on sobra (sobra?) als llocs on fa falta (per a què?) per a continuar el camí de «progrés i desenvolupament» que, ens diuen, pot perillar en cas que no es cobrisca el «dèficit hídric».

El resultat ha sigut un estat d'opinió en què el debat raonat ha desaparegut quasi per complet, i on aquells que s'han oposat al transvasament de l'Ebre han sigut acusats —com a mínim— d'insolidaris. Al nostre país, l'aigua s'ha incorporat a la llista de temes que, tractats de manera irracional, dominen la deplorable política valenciana.

TRENCAR TÒPICS SOBRE LA GESTIÓ DE L'AIGUA

Davant una situació així, una part de la ciutadania troba a faltar un espai de tranquil·litat on informar-se amb calma i rigor sobre un tema tan important. *L'aigua de tots* (publi-

cada simultàniament a Bromera i, en castellà, a Algar) és una aportació clau per a construir aquest espai. Emili Piera i Àlex Milian hi demostren la seua competència com a periodistes inquisitius i narradors hàbils, i ens presenten el re-fons econòmic i mediambiental d'una qüestió que resulta fonamental per al futur dels pobles i de la humanitat en general.

L'ús de l'aigua, un bé cada vegada més escàs i de pitjor qualitat, s'enfronta a una tradició que es dedica a malbaratar-la i a conduir-la d'ací cap allà sense tenir en compte els riscos que això comporta. Tòpics com que «els rius llancen a perdre l'aigua en la mar» o «cal dur l'aigua allí on volem que hi haja progrés» sonen sovint en boca dels nostres dirigents tot i que, científicament, són insostenibles i perillosos. *L'aigua de tots* ens parla del negoci de l'aigua i dels que guanyen «realment» amb els transvasaments. Aporta una visió clara del que, sota la demagògia i els escarafalls patrioters, el poder vol amagar: que el *agua para todos* era només per a negoci d'uns pocs.

Vés preparant-ho tot
La criatureta
està a punt
d'arribar

INFOTV
VALÈNCIA

Telèfon 963 750 153 info@infotelevisio.com
Fax 963 750 148 www.infotelevisio.com

INFOTV
VALÈNCIA

LA IL·LUSTRACIÓ DIU MOLTES COSES

TERESA DURAN

QUE ALS XIQUETS ELS AGRADA MIRAR LES IL·LUSTRACIONS D'UN CONTE ÉS COSA SABUDA. MÉS ENLLÀ D'AQUESTA MIRADA INFANTIL I IL·LUSIONADA HI HA UNA MOLT BONA FEINA A FER PER PART DELS EDUCADORS QUE, SOVINT, A CLASSE, TREBALLEM MÉS EL TEXT QUE LA IMATGE, COM SI AQUESTA FOS

NOMÉS L'EMBOCALL PER EMPASSOLAR-SE EL TEXT. LA NOVA COL·LECCIÓ «MALETA MÀGICA» I EL *DICCIONARI VISUAL* DE BROMERA PODEN CONVERTIR-SE EN BONES EINES PER A DONAR AL TEXT EL QUE ÉS DEL TEXT I A LA IMATGE EL QUE ÉS DE LA IMATGE. O A AMBDÓS EL QUE ÉS DE TOTS DOS ALhora...

Ni en la seva realització tècnica ni en els seus elements compositiu una il·lustració s'ha de diferenciar gaire de la resta de les imatges fixes existents al mercat (dibuix, aquarel·la, oli, postal, calendari, anunci...), però tanmateix resulta obvi que, per a la majoria dels mortals, és fàcil distingir una il·lustració d'un quadre sense dificultats aparents. Això és per causa del context? De la mida? Hi ha una subtil però essencial diferència entre el professional que es comunica amb el seu públic a través de l'obra única i el que ho fa a través del suport editorial? Es troba aquesta diferència en el potencial narratiu i seqüencial de la il·lustració? I si fos així, si l'accent de l'especificitat de la il·lustració consistís en el seu potencial narratiu, per què hi ha il·lustració en títols tant de caire fantàstic com documental?

Comencem a respondre aquests interrogants amb una afirmació conven-

çuda i contundent: *la il·lustració narra i, per tant, l'il·lustrador és un narrador.*

NARRAR AMB IMATGES

La il·lustració és una narració molt especial. Així com el text narra d'una manera lineal, una cosa rere l'altra

amb l'ajut de la sintaxi, la imatge narra d'una manera espacial, ho diu tot simultàniament, alhora. Això era així fins a la irrupció de les tecnologies derivades de la foto i del cinema que van permetre encadenar la imatge, un procés que transmet una tal versemblança de realitat viscuda, que ha esdevingut la pròpia de la nostra època. Poques vegades pensem que un infant troba en els llibres il·lustrats un avançament del que serà un relat cinematogràfic, i poques vegades veiem l'il·lustrador com una mena de director cinematogràfic que fa el càsting, el muntatge seqüencial, l'atrezzo, la il·luminació, la coreografia, la mímica, etc. del guió que li ha fornint un altre. I tanmateix, és així.

L'il·lustrador posa en escena la història que li proporciona el text. De fet, n'és, si no el primer lector (això ho és l'editor, que en la metàfora cinematogràfica que estem emprant faria de productor), sí el primer intèrpret, el

La il·lustració
narra i, per tant,
l'il·lustrador és
un narrador

primer que analitza el text per fer-ne una interpretació personal.

Ell decideix si la història necessita un to de comèdia desenfadada, i per això la capacitat d'*aninotar* li va molt bé, com és el cas de Marie Nigot en *Les mines del rei Xang Pih Nyo*, o bé un to una mica més tens, emprant a fons els efectes lumínics, com fa Anna Clariana en *La narradora del desert*. Que el to del relat i el to de la imatge concordin és molt important. Hi ha llibres extraordinàriament fallits per culpa d'això: la lectura d'allò que transmet la imatge no pot ser emotivament antagònica

Hi ha una molt bona feina a fer per part dels educadors que, sovint, a classe, treballen més el text que la imatge

d'allò que transmet el text, perquè si ho és, el lector —i més si és un infant— pot quedar despiatat per a la seva pròpia i personal interpretació.

A més, l'il·lustrador s'ocupa del càsting, tria l'aparença dels personatges, si són rossos o morens, alts o baixos, prims o grassos. I tothom sap que la primera impressió que tenim d'algú rau en la seva aparença. L'aparença pot ser molt expressiva per dir-nos qui és qui en una història (és el cas d'*Una estàtua i dos artistes*, d'Armand, on la caracterització és bàsica) o molt més neutra i homogènia en el cas del *Diccionari visual* de Josep Vicó, perquè una obra d'aquestes característiques reclama que ningú no s'emporti la part del lleó, que ningú faci de diva.

I, sobretot, l'il·lustrador posa allò que no posa l'escriptor. L'il·lustrador tria la llum i l'espai (exterior, interior, migdia, capvespre, tardor, primavera...). No és que l'escriptor no ho pugui

descriure —hi ha eminències en aquest camp— sinó que l'il·lustrador, més que no pas descriure-ho, ho fa evident. I d'aquesta evidència se'n deriven un munt de sensacions, per exemple aquelles —i no unes altres— sabates damunt un prat verd sota un cel ombrívol de Patricia Castelao en *Un pot de caramels*, d'Enric Lluch. O aquells immensos espais grisos que fan desproporcionats els

animals, els estris i les persones de Xosé Cobas en *La decisió de Valeri*.

Aquesta tria d'espais, llums, climes, objectes i enfocaments esdevé molt expressiva i denotativa de la interpretació que, dels fets, fa l'il·lustrador. Això es complementa amb l'elecció del punt de vista. Els analistes saben que un text pot ser narrat per un narrador omniscient o bé per un narrador subjectiu. Les il·lustracions també ubiquen l'espectador en un punt de vista determinat, per exemple l'esquirol dalt d'una branca de Fernando Llorente en *Seta no volia ser xiqueta*, de Seve Ca-

lleja, diu moltes més coses sobre una manera d'interpretar un text de les que probablement diria un lector que tingués només les quatre frases del llibre.

UNA CONCLUSIÓ

Pertotplegat, mirar les il·lustracions vol dir també «escoltar-les», interpretar què ens diuen, com ens ho diuen i per què ho diuen així com ho diuen. Més enllà de la simple designació que porta a dir: «Mira, un gat, una bicicleta, una sabata...» que correspondria a la fase de prelectura en què l'infant diu «Una A, una B, una T», la funció més important que ens transmet una il·lustració és la d'ajudar-nos a interpretar un procés que passa per reconèixer, identificar-se, i imaginar una narració. Visual i evident.

Poques vegades veiem l'il·lustrador com una mena de director cinematogràfic. I tanmateix, és així

L'HORA DEL CONTE

MARIA VIU

JUSTIFICACIÓ

L'afició a la lectura no és tan natural en l'ésser humà com ens agrada pensar. La vista és el sentit de la percepció d'allò immediat, de la imatge; però llegir és obrir la ment a uns altres mons, a unes altres vides, i per això és tan important inculcar en els nostres fills el desig de llegir des de ben menuts. Llegir és aprendre, i aconseguir que els nostres menuts s'entusiasmen amb les històries és una manera d'oferir-los la clau per a accedir a tot el coneixement. Per això, contar-los històries, fer que els rosegue el cuquet de la tradició contística, encetarà el camí envers la difícil tasca de desxifrar el codi escrit.

EDAT RECOMANADA

A partir de 0 anys. Cal adaptar el conte i la realització de l'activitat a l'edat dels xiquets.

OBJECTIUS

- Donar a conèixer obres literàries adequades per a l'edat.
- Mostrar la riquesa de la tradició oral.
- Potenciar el plaer de la lectura a través del conte.
- Inculcar en els xiquets la capacitat d'escoltar i atendre quan parlen altres persones.

- Fer que accepten l'existència de mons fantàstics en els quals és possible que hi haja personatges imaginaris.
- Engrescar-los en el gust per escoltar històries, perquè es transforme, més tard, en gust per llegir-les.
- Animar-los a explicar contes i ajudar-los a estructurar la ment per a explicar fets de la seua vida.
- Facilitar i promoure l'acostament i el contacte amb els llibres.

DURADA APROXIMADA

Mitja hora.

PROCÉS

Actualment és ben fàcil aconseguir una col·lecció, ni que siga mínima, de llibres de contes o de reculls de llegendes, rondalles, etc., ja que al mercat hi ha nombrosos volums d'editorials diverses i en formats diferents que ens estalvien la faena de triar les històries per temàtiques, durada, edat o altres paràmetres de classificació. Els pares haurien de disposar d'una bona biblioteca de contes tradicionals, font inesgotable d'històries per a transmetre als fills.

1. La tasca d'explicar contes s'hauria de plantejar com una espècie d'hàbit per als pares que caldria dur a terme amb periodicitat. Si acostumem els xiquets a escoltar un con-

te cada nit, o en dies alterns, seran ells els qui ens el demanen a mesura que passe el temps.

2. Al principi, els contes els llegiran el pare o la mare, però a mesura que els xiquets es facen grans serà possible espaiar els dies del conte, i alternar-los amb dies de lectura. Per a aquest moment, els pares necessitaran algun volum de contes amb il·lustracions de colors vius i personatges recognoscibles.
3. El pas següent serà demanar als menuts que siguin ells els qui expliquen les històries al pare o mare.

A partir d'aquest moment ja és possible establir «L'hora del conte». Quan els xiquets siguin capaços de llegir per ells mateixos, els pares poden passar-los la «responsabilitat» de buscar històries i perseguir, ells sols, els finals. «L'hora del conte» seria un moment de reunió diari per a explicar històries, en què que fins i tot es podrien alternar els contadors. Es pot deixar per a una nit, o per a la vesprada del dissabte o el diumenge. En tot cas, és segur que la fam d'històries no se satisfarà només amb una per setmana, sinó que estarem en el camí per a aconseguir que els xiquets busquen els llibres.

ESPAI PATROCINAT PER LA FUNDACIÓ BROMERA PER AL FOMENT DE LA LECTURA. MÉS INFORMACIÓ EN www.fundaciobromera.org.

Contes d'Andersen

Hans Christian Andersen / Valentí Gubianas

Adaptació de Josep Franco

Col. «El Micalet Galàctic», 113

120 pàgs. Bromera, 2005

Les costures del món

Teresa Broseta / Ferran Bosch

Col. «El Micalet Galàctic», 112

IX Premi Vicent Silvestre de Narrativa Infantil

176 pàgs. Bromera, 2005

El portal dels elfs

Herbie Brennan

Traducció de Josep Marco

Col. «Esfera», 1

410 pàgs. Bromera, 2004

Es personatges dels contes d'Andersen formen part de l'imaginari infantil de moltes generacions –no debades els seus textos han estat traduïts a huitanta llengües: el petit ànec lletjot, el soldadet de plom coix i valent, o l'emperador vanitos. Són històries sovint màgiques, algunes inspirades en el folklore escandinau –el món de les nimfes i els elfs, dels follets, de fades i bruixes– que Andersen pren com a punt de partida per a crear els seus relats propis. A diferència dels germans Grimm i de Perrault, en els contes de l'autor danés no sempre és evident la moralitat. Aquest volum recull «La princesa i el pèsol», «El vestit nou de l'emperador», «El soldadet de plom», «El rossinyol» i «L'aneguet lleig», cinc dels textos més coneguts d'Andersen, il·lustrats per Valentí Gubianas, amb uns dibuixos estilitzats i originals que afegeixen valor a l'edició.

ARANTXA BEA

Avegades diem que en literatura està tot inventat, però no és pas cert. Sempre pot sortir un autor, en aquest cas autora, que torna a demostrar, amb 176 pàgines ben travades, que la imaginació no té límits i per tant els invents seguiran. Invents i espais, que en aquesta història tenen un rerefons ben particular i sorprenent: *Les costures del món*, fina línia que separa la realitat més detectable de la fantasia més etèria. Costures que es trenquen i que, com tot allò que hauria de ser enter i es trenca, portarà problemes als habitants de la banda fantàstica: els Quasis, que temen veure's vessats i engolits per la banda real, pura i dura de la costura.

Tot un repte per a Marta i Pinxo, uns nens que en són conscients i que, amb l'ajuda impagable de l'àvia costurera i uns quants Quasis, tindran una bona feina.

M. DOLORS ALIBÉS

La vida del jove Henry Atherton canvia de sobte un matí, quan el gat del senyor Fogarty atrapa una papallona que resulta ser un adolescent vingut d'un altre món. Però no es tracta d'un jove qualsevol, sinó de Pyrgus Malvae, fill de l'emperador del Regne dels Elfs. El món dels elfs i el nostre es comuniquen a través d'una sèrie de portals. Pyrgus, que ha estat víctima d'un atemptat dels Elfs de la Nit, tornarà al seu món i procurarà redreçar una situació que s'ha posat difícil per al seu poble, però topirà amb més problemes que no esperava.

Aquesta història, que conté elements del conte de fades tradicional però passats pel sedàs de la ciència-ficció, transcorre a cavall de dos mons i es caracteritza pel ritme trepidant i per la gran varietat d'éssers que la poblen (elfs dels dos bàndols, dimonis, nans taronja, endolgs...). La mitologia popular i la física quàntica van de bracet.

PERE MALLOL

HANS CHRISTIAN ANDERSEN (1805-1875) és el més cèlebre escriptor romàntic danés. El 1835 publica el primer fascicle dels seus contes per a xiquets, que el van fer mundialment famosos. Enguany es commemoren els 200 anys del seu naixement. Aquesta obra s'adreça a lectors a partir de 8 anys.

TERESA BROSETA (València, 1963) té publicats set llibres de literatura infantil que mostren gran imaginació i coneixement del que és avui l'univers dels infants, amb un estil narratiu fresc i directe. *Les costures del món* està recomanada per a lectors de 10 anys en endavant.

HERBIE BRENNAN és un autor irlandès que ha venut més de set milions d'exemplars dels seus llibres. *El portal dels elfs* s'ha publicat amb èxit en més de vint llengües, i té web pròpia <www.bromera.com/portal>. Una lectura ben recomanable per a joves aventurers a partir de 10 o 12 anys.

Solituds de l'Anna

Jordi Sierra i Fabra

Col. «Espurna», 71

216 pàgs. Bromera, 2005

L'adolescència és un fet vital massa meravellós perquè els que la viuen puguin imaginar-ne la transcendència dels efectes secundaris. És llei natural el dret a gaudir-la –i a sofrir-la–, perquè amb l'adolescència ens graduem en la fantàstica aventura de la vida. Tanmateix, quan aquells efectes secundaris es fan inevitables, sovint la societat adulta no s'avé a ajudar els joves a superar el tràngol, sinó que, ben al contrari, els mostra la seua cara més menyspreable i insolidària.

Amb *Solituds de l'Anna*, l'autor ens proposa una història que, de segur, impactarà els lectors de qualsevol edat, especialment els adolescents. Una història que ens submergeix en la dramàtica realitat amb què s'enfronta l'Anna, amb només quinze anys: un embaràs no desitjat i un avortament clandestí, situacions massa transcendents per a prendre decisions des de la soledat o la por dels prejudicis socials i familiars tradicionals.

JOSEP MILLO

JORDI SIERRA I FABRA (Barcelona, 1947) és, amb més de dues-centes obres editades en tots els àmbits literaris, l'autor més llegit i popular entre els joves. En la col·lecció «Espurna» ha publicat també recentment *El somriure del diable*. En Algar Editorial trobareu ambdues novel·les juvenils en castellà.

Els silencis de Marc

Vicent Borràs

Col. «Espurna», 72

IX Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil

200 pàgs. Bromera, 2005

Aquesta primera incursió de Borràs en la literatura juvenil està brodada, tant pel misteri que envolta la història i el ritme amb què es resol, com per l'atmosfera i els rituals propis de les vacances d'estiu que hi recrea amb màgia i nostàlgia, com els sopars d'entrepans a la piscina o les festes.

La calma estiuenca en què viuen Marc –el protagonista– i els seus amics es veu trasbalsada per l'emoció d'uns successos foscos, però el temps passa de pressa i la felicitat que s'hi assaboreix –l'aventura, el primer amor i l'alegria d'unes amistats imprevisibles– s'ennuolen per la tristesa d'haver de deixar-ho tot per al final de l'estiu. A més, una inquietud envaeix Marc, qui, orfe de mare des dels set anys, malda per conèixer unes certes respostes vitals per a ell.

Amb un llenguatge fresc i uns personatges entranyables, aquesta novel·la és alhora tendra i cruel.

LOURDES TOLEDO

VICENT BORRÀS (Algemesí, 1962), a més de ser un escriptor reconegut i eclèctic –ha escrit narrativa, ha treballat sobre crítica i didàctica de la literatura i ha col·laborat en premsa–, té el mèrit d'ensenyar llengua i literatura als joves. Precisament a ells s'acosta amb *Els silencis de Marc*.

El teatre còmic / El criat de dos amos

Carlo Goldoni

Trad. i introd. d'Antoni Torreño

Col. «Bromera Teatre», 33

224 pàgs. Bromera, 2004

Goldoni inaugura un nou paradigma còmic que neix de la renovació de la Comèdia de l'Art i de la vindicació del concepte d'autoria i d'originalitat. *El criat de dos amos* esdevé una comèdia jocosa que posa en solfa els enginyosos jocs i facècies d'Arlequí, barreja d'inconsciència i picardia natural. L'obra passa pel garbell de la invenció d'autor el llegat de la Comèdia de l'Art i el dignifica tant en termes literaris com escènics.

El teatre còmic exposa la «poètica aplicada» goldoniana: porta a escena una divertida companyia de còmics que, a més d'assajar una farsa de nou estil, intercanvia opinions metateatrals sobre l'art interpretatiu. Amb la seva dramaturgia còmica, Goldoni fixa uns personatges del patrimoni popular en uns caràcters, en una forma escrita que vol ser definitiva i que obliga a repensar les bases de la representació.

FRANCESC FOGUET

CARLO GOLDONI (Venècia, 1707- París, 1793) fou un autèntic home de teatre. Treballà per a diverses companyies còmiques i exercí tant de dramaturg com de director d'actors. Proposà un nou estil còmic renovador de la tradició de l'Art i deixà unes magnífiques *Memòries* (1787).

El descrèdit de la realitat

Joan Fuster

Introducció de Romà de la Calle

Col. «Els Nostres Autors», 49

264 pàgs. Bromera, 2005

Inflexions

Jospe Iborra

Col. «Textures», 13

VI Premi d'Assaig

Mancomunitat de la Ribera Alta

224 pàgs. Bromera, 2005

La vida en l'abisme

Ferran Torrent

Col·lecció «L'Elèctica», 116

Finalista del premi Planeta

192 pàgs. Bromera-Columna, 2005

El primer assaig de Joan Fuster sobre art i filosofia, o sobre la filosofia de l'art, que va veure la llum ara fa cinquanta anys, es posa a l'abast dels lectors actuals en aquesta desena edició que inclou un pròleg magnífic de Romà de la Calle i unes paraules introductòries de Josep Palàcios, que el va traduir al castellà.

El descrèdit de la realitat planteja un conflicte que estarà sempre present en l'obra fusteriana: la funció social de l'art.

Però el llibre no és un manual corrent, ni una dissertació acadèmica amb pretensions didàctiques; és una reflexió sobre l'ètica i l'estètica, sobre l'originalitat i la bellesa, elaborada a partir d'una observació racional, però apassionada, de la realitat: una forma magnífica de descobrir què assenyala el dit d'Adam, gràcies a un llibre que ha suportat millor que jo, sense anar més lluny, l'últim mig segle.

JOSEP FRANCO

Inflexions és un conjunt de fragments que, a poc a poc, configuren un tot que és una mirada intel·ligent i incisiva sobre problemes que són al moll dels nostres dies. De vegades, la reflexió es condensa fins a adquirir la forma de l'aforisme («Parafrasejant Plató: escriure és aprendre a morir.»); d'altres, s'eixampla per camins d'un atractiu notable com quan, davant la *Lliç d'anatomia* de Rembrandt, Iborra ens suggereix discussions estètiques entre el realisme estricte i un formalisme capaç d'injectar al món serenors hipnòtiques. I sempre, ja es tracte de la brevetat màxima o d'una altra de més continguda, amb les paraules justes, sense cap estridència, amb una prosa que, per la manera com flueix, per la matèria que tracta i per l'elegància del resultat final, recorda aquell Valéry de *Tel quel*, entestat també a corbar el món, a *inflexionar-lo* per a fer-lo més intel·ligible i, al capdavall, més atractiu.

VICENT ALONSO

Ferran Torrent ha deixat de banda momentàniament la seua trilogia sobre l'actual societat valenciana per recrear els primers anys setanta. El règim prohibia el joc i a la ciutat es jugava més que mai. Un jove Torrent de vint anys se sent fascinat pel *Rubio*, el tafur que l'acompanyarà en un viatge iniciàtic cap a la transgressió.

El text, finalista del premi Planeta, sedueix amb els personatges rebels a la quotidianitat gris, que viuen al límit, entestats a arriscar-se en un món en què encara era possible estafar els bancs. Algunes escenes, com la jugada a Madrid amb la banda de *cremaors* escarromiats, són memorables. Els capítols conserven el ritme intens de les partides de cartes, l'autor posa damunt la taula sinceritat, una prosa senzilla i contundent i la seua ironia característica. I guanya: el lector es rendeix de bon grat al joc de la lectura.

IMMA GANDIA

JOAN FUSTER (Sueca, 1922-1992) va ser un escriptor i pensador fonamental del segle XX; la seua gran obra abasta totes les modalitats de l'assaig, de l'article periodístic a l'estudi monogràfic, i se centra en l'home, «mesura de totes les coses», com a individu o com a membre d'una societat.

JOSEP IBORRA (Benissa, 1929) s'ha dedicat a la narrativa, a l'assaig, a la investigació sobre la història de la literatura i a la crítica literària. La seua trajectòria, intensa i sòlida, l'ha convertit en un dels noms més prestigiosos de les nostres lletres. A Bromera ha publicat també *Paràboles i prou* (1995).

FERRAN TORRENT (Sedaví, 1951) és l'escriptor valencià més popular. A més del favor dels lectors, la seua obra ha estat distingida amb els premis Sant Jordi, Crexells, Serra d'Or i Nacional de la Crítica, entre altres. Amb *La vida en l'abisme* ha estat finalista de l'últim premi Planeta.

L'ILLA, TAMBÉ A INTERNET

ANDREU SERRA

AMB UNA IMATGE MÉS ACTUAL I CONTINGUTS NOUS, LA PÀGINA WEB DE BROMERA OFEREIX SERVEIS PER A TOT TIPUS DE NAVEGANTS. ENTRE LES PRINCIPALS NOVETATS, DESTACA EL FORMAT ELECTRÒNIC DE LA REVISTA *L'ILLA*, QUE PERMET LLEGIR-LA ÍNTEGRAMENT I CONSULTAR-NE ELS NÚMEROS ANTERIORS

EN L'HEMEROTECA. A MÉS, <WWW.BROMERA.COM> CONTINUA OFERINT TOTA LA INFORMACIÓ COMPLETA SOBRE EL SEU CATÀLEG, AIXÍ COM LES MÉS DE 150 PROPOSTES DIDÀCTIQUES QUE, AMB NOMBROSES ACTIVITATS, ESDEVENEN UN MAGNÍFIC COMPLEMENT PER A APROFITAR AL MÀXIM CADA TÍTOL.

Amb la mateixa adreça, la renovada web de Bromera manté els continguts que l'han convertida en una de les més visitades del sector editorial. D'aquesta manera, ofereix al navegant la possibilitat de conèixer totes les novetats, així com la resta del catàleg, amb preu, sinopsi i altres dades d'interès, i la possibilitat de descarregar-se les cobertes amb bona resolució. A més, en la secció de premis inclou les convocatòries vigents dels certàmens en què col·labora l'editorial, com també informació sobre les obres i els autors guanyadors en edicions anteriors.

La principal novetat és l'evolució de la revista *L'illa*, que d'ara endavant a més de ser una revista impresa, es pot consultar també en format digital, amb una completíssima hemeroteca. La subscripció a *L'illa* pot fer-se no sols mitjançant el breu formulari que apareix en la revista, sinó també a través d'Internet. Només cal que ompliu amb les vostres dades personals la butlleta que trobareu en la secció «Revista *L'illa*».

I per a aquells que volen estar al dia, aquesta web ofereix també la subscripció gratuïta al butlletí electrònic, la secció de notícies, i l'agenda d'activitats, on trobareu les pròximes pre-

sentacions de llibres i altres actes que organitza l'editorial.

D'altra banda, la web de Bromera, es consolida com a eina de gran utilitat per a pares i educadors, ja que poden descarregar-se de manera permanent i gratuïta qualsevol de les més de cent propostes didàctiques sobre llibres de diferents col·leccions de Bromera. Com a complement d'aquests materials, <www.bromera.com> inclou un apartat en el qual orienta els pares i educadors sobre quina és la col·lecció més adient per a cada lector, d'acord amb la seua edat i el cicle educatiu que cursa.

BORMAC

BORMAC S.L. ARTES GRÁFICAS
 Pol. Industrial El Plá • Carrer de la Trama, 5 • Apd. 127
 Telf: 96 291 60 30 • Fax: 96 291 63 23
 correo@graficasbormac.net • diseño@graficasbormac.net
 www.graficasbormac.net • 46670 / ONTINYENT (Valencia)

400 ANIVERSARI DEL QUIXOT

ALGAR COMMEMORA L'EFEMÈRIDE AMB TRES EDICIONS I UNA EXPOSICIÓ ITINERANT

Algar Editorial s'uneix a les celebracions del quart centenari del *Quixot* amb tres publicacions: una adaptació molt completa a càrrec d'Eduardo Alonso, dins de la col·lecció «Calçetín»; una edició de gran format amb text de Vicente Muñoz Puelles i il·lustracions de Manuel Boix (ambdues amb el títol *Don Quixote de la Mancha*); i *Un quijote en bicicleta*, una fórmula molt divertida per a descobrir el clàssic universal de Cervantes de la mà de l'escriptor Enric Lluç.

A més, Algar posa a disposició d'aquelles entitats que ho sol·liciten una exposició itinerant sobre el *Quixot* amb textos de Salvador Bataller i Eva Cantos. La mostra –amb una guia didàctica descarregable des de la web– convida a descobrir l'obra.

DITES

I SUGGERIMENTS

«Qui s'atreveix a posar límits a l'enginy dels homes?»

GALILEU GALILEI

«El que avui és demostrat, en un altre temps només era imaginat.»

W. BLAKE

«Generalment, la natura mai no arriba a igualar les fantàstiques creacions de la imaginació.»

W. SHAKESPEARE

«La imaginació és més important que els coneixements. És el factor més important en la investigació científica.»

A. EINSTEIN

LA FUNDACIÓ BROMERA CELEBRA EL 2 D'ABRIL

TAMBÉ ACOSTARÀ ELS XIQUETS AL PROCÉS DE CREACIÓ D'UN LLIBRE AMB UNA NOVA CAMpanya

La Fundació Bromera torna a sumar-se a la commemoració del Dia Internacional del Llibre Infantil el 2 d'abril, aniversari del naixement de Hans Christian Andersen. Així, ha publicat un conte d'aquest autor, *La cigroneta*, una guia de propostes didàctiques i un cartell dissenyat per Enric Solbes. El material pot descarregar-se gratuïtament de la web de la Fundació (<www.fundaciobromera.org>).

Pròximament, es posarà en marxa una nova campanya amb l'edició de *Com es fa un llibre*, un text que explica de manera senzilla quin és el procés de creació d'un llibre. Es distribuirà entre el professorat i anirà acompanyat de materials complementaris (fotolits, plecs, instruccions d'aprofitament didàctic, etc.), i, els interessats podran sol·licitar a la Fundació els exemplars que necessiten per als seus alumnes.

NOVETATS DE BROMERA.TXT

BENVINGUTS BÀSIC, ELS CALAIXETS I NOUS NÚMEROS DE CANYAMEL ES PREPAREN PER AL CURS 2005-2006

«**B**romera.txt» presenta novetats interessants per al curs 2005-2006. La sèrie *Canyamel*, llibres de lectures per a Primària, es completarà el nou curs amb els números 3 i 4. Aquesta sèrie és el complement perfecte als llibres de llengua, i pretén fomentar un aspecte tan important per a l'adquisició de coneixements com és la comprensió lectora. Els textos són obra d'Enric

Lluç, un dels autors més rellevants de la literatura infantil actual, i estan acompanyats dels expressius dibuixos dels il·lustradors Alberto Botella i Armand.

La nova sèrie *Benvinguts*, que tan bona acollida ha tingut, ambé es completarà amb la publicació de *Benvinguts Bàsic*, un títol previ a l'1 i el 2, que proporciona als immigrants i a tots aquells que s'acosten al valencià per primera vegada coneixements fonamentals tant de gramàtica com de vocabulari. Aquest material, elaborat pels professors Alfred Aranda i Susanna Boronat –igual que la resta de la col·lecció–, aborda situacions comunicatives bàsiques perquè els nouvinguts adquirisquen un apre-

nentatge pràctic de la llengua. A més, *Benvinguts Bàsic* va acompanyat d'un CD amb cançons, textos i pronunciació de paraules perquè els estudiants es familiaritzen amb la llengua més fàcilment.

Per a completar els materials per a l'ensenyament de la llengua en el primer cicle de Primària, «Bromera.txt» posarà a disposició dels professors els *Calaixets*, elaborats per Begonya Soler i Maria Viu. Es tracta de sis quadernets –tres per al primer curs i tres per al segon– que treballen la comprensió lectora, l'ortografia i la gramàtica enfocades d'una manera lúdica i que inclouen dictats per a posar en pràctica aquests coneixements.

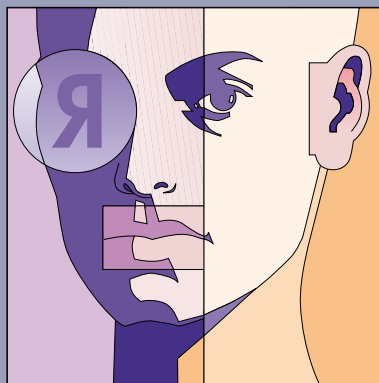
CAPS DE CONILL CONGELATS

El 1970, un any després de fundar el col·lectiu teatral La Comune, Dario Fo trencava amb el Partit Comunista Italià (PCI) i continuava la seva tasca d'aprofundiment en un teatre comicopolític autènticament d'esquerres, utilitzant les armes de la farsa per desemmascarar els abusos de les classes dirigents i els seus instruments repressius. Les estrenes de *Misteri buffo* (1969) i *Mort accidental d'un anarquista* (1970), considerades les millors obres del dramaturg, van ser els punts decisius d'aquest procés, que va culminar el 1974 amb l'ocupació semilegal de la Plazzina Liberty de Milà, on la companyia va crear un teatre estable inaugurat aquell mateix any amb l'èxit *Ací no paga ni Déu!*

El naixement d'aquest text va ser coherent amb el controvertit esqueranisme no oficial i alternatiu de Fo, ja que es va originar en els debats amb el públic que assistia als seus espectacles, la majoria treballadors. Ells es queixaven de la inutilitat de la seva lluita per aconseguir un augment de poder adquisitiu, ja que els propietaris responien al més mínim increment dels sous apujant els preus. Per tant, els mateixos perjudicats van demanar que un assumpte com aquest, tan ab-

El retrovisor

ARTUR PASCUAL

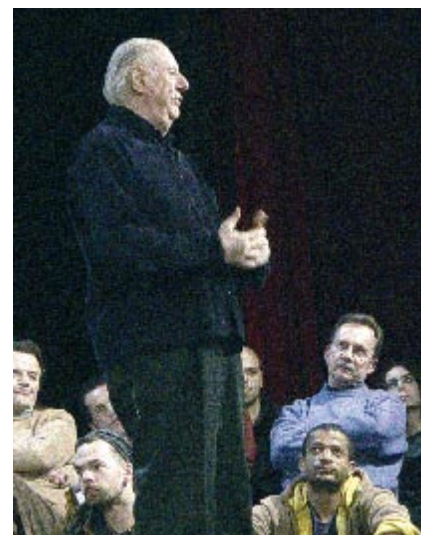
surd i alhora tan dramàtic, es trasllada a l'escena.

El conflicte d'*Ací no paga ni Déu!* parla d'en Joan i l'Antònia, un matrimoni d'obers. En Joan és un home fidel a les consignes del partit, respectuós amb la legalitat, defensor estricte de la moral dels «pobres però honrats»

DARIO FO (Leggiuno Sangiano, Varese, 1926) és una de les figures principals de la comèdia política moderna en el seu doble vessant d'actor i dramaturg. Quan el 1997 va rebre el Premi Nobel de literatura, el jurat va elogiar el seu treball per situar-se «en la tradició dels joglars medievals, que fustiga els poders establerts i restaura la dignitat dels oprimits». El seu humor satíric i anticomformista es manifesta en una producció teatral que comprèn més de setanta obres. Aquesta edició d'*Ací no paga ni Déu!* ha estat un èxit clamorós des de la seva publicació, amb més de 50.000 exemplars venuts.

i temorós dels extremismes; unes idees en el fons reaccionàries que serveixen a l'autor per a criticar un PCI claudicant. Per contra, l'Antònia és una dona sense prejudicis, partidària de l'acció directa: al supermercat ha dut a terme una compra «proletària» com a protesta per l'augment dels preus, és a dir, s'ha emportat sense pagar tota mena de vitualles. En Joan, que no sap res d'aquesta operació, arriba a casa afamat i es troba que no hi ha res per dur-se a la boca, només menjar de gossos, gra per a canaris i caps de conill congelats, els únics productes barats que, segons l'Antònia, ha pogut trobar. El gruix del botí està amagat a sota el llit, i, per a transportar-lo sense desvetllar sospites, l'Antònia i la seva amiga Marga fingiran que han quedat sobtadament embarassades, cosa que provoca la incredulitat dels seus marits.

Aquest plantejament dóna peu a un joc escènic hilarant en el qual se succeeixen els equívocs, els diàlegs àgils i sainetescos i els inesperats canvis de situació típics del teatre burlesc de Fo. L'aparició de nous personatges, com el marit de la Marga, el policia conscienciat o el guàrdia civil, contribueix a enriquir la peripècia i a rellançar-la fins a la catarsi final. Per cert, alguns espectadors d'*Ací no paga ni Déu!* van arribar a posar en pràctica el que passava a la representació, i tant l'autor com els intèrprets van ser denunciats com a instigadors del saqueig d'un supermercat. Sortosament, el judici va acabar amb l'absolució.

Cada diumenge

EL P

El setmanari del País Valencià

U N I T S

P E R L A

C U L T U R A

BANCAIXA